

Akrobati.

Napsal *J. Arbes.*

(Pokračování.)

Dostavil jsem se do jízdárny právě, když bylo představení zahájeno. První kůň a první akrobat konali svou jednotvárnou kruhovitou cestu, z kteréž nemožno beztrestně odbočiti, leda na obvyklé komando bičem. Hudebníci hráli jednu z tak zvaných „vymrskaných“ polek, jež člověk už nikde jinde neslyší než v cirku, kde jsou starším koním obvyklým taktem k pravidelnému poklusu.

Pohlednuv zběžně jen na koně a akrobata, rozhledl jsem se po jízdárně. Byla dosti četně navštívena; ale obecenstvo, nejsouc ještě ani dost málo animováno, dívalo se na první produkci posud skoro lhostejně. Jen tu a tam bylo viděti jednotlivou nějakou tvář, v kteréž se jevil jakýsi interes. Pohlednul jsem také na místo, kde dle vypravování mé žínky den před tím seděla dáma, kterouž jsem hledal; ale v místech těch seděla řada důstojníků. Musil jsem tedy hledati jinde; leč sotvy jsem obrátil zrak svůj ku straně protější, spatřil jsem těsně u barriéry seděti štíhlou, elegantně oblečenou dámu v černém hedvábném oděvu. Sledovala právě divadelním kukátkem akrobata na koni a pravá ruka, kterouž kukátko držela, zakrývala její tvář. Podle dámy seděl také elegantně oděný pán. Byl to muž v nejlepším věku na nejvyšš čtyřicátník. Bezvousá jeho tvář nebyla sice sličná, aniž obzvláště rázovitá, ale také ne ohyzdná, jevila však neobyčejnou dobromyslnost. Muž ten však mne nezajímal. Díval jsem se jen na dámu, čekaje, až sebou pohne. Ale nestalo se to, až když podnikní v kole známým způsobem zapráskl bičem na znamení, že je první produkce ukončena, a akrobat seskočil s koně. Hudba umlkla, cirkem zazněl mírný potlesk; ruka dámy, kterouž držela kukátko, sklesla jí do klína, poznal jsem — Eldoru . . .

Seděla poněkud ku předu nahnuta. Lesknoucí se oko její bylo upřeno do prázdna, tvář poněkud zruměněná a výraz její skutečně jevil napnutou pozornost, jakou bych byl při první, obyčejně prostřední nebo i slabé produkci v celém cirku marně hledal. Eldoru zajímala tudíž i tato první produkce v míře nemalé, ba nápadné. Muž sedící vedle Eldory, poněkud se k ní naklonil a něco jí zašeptal. Eldora zavrtěla hlavou, ale rty její se nepohnuly; patrně ani neodpověděla. Chvilí jsem se díval na Eldoru upřeně. Nepohnula se, nepromluvila, ba ani jednou po cirku se nerozhledla.

Několik okamžiků jsem byl na rozpacích, mám-li se jí prohlásiti nebo jí ještě nějaký čas nepozorovaně pozorovati. Vida ji právě pohří-

ženu v myšlenky a skoro apathickou, rozhodl jsem se pro poslední a pozoroval ji i v ostatních produkcích. Nelitoval jsem toho a žínka moje měla úplnou pravdu, když děla, že jest chování dámy té v nemalé míře zajímavo.

O zahájení nové produkce byla Eldora zpočátku vtělenou pozorností. Seděla bez pohnutí a jenom oko zdálo se sledovati pohyby a evoluce produkujících se osob. Znenáhla však se počala v tváři Eldořině jeviti více než pouhá pozornost. Bledoučká tvář její znenáhla se ruměnila, oko nabývalo vždy většího lesku, pevně sevřené rtíky se pootevřely... Zdáloť se, jako by v duchu sledovala každý pohyb, každý skok, každé zalusknutí prsty, každé švihnutí a zaprásknutí bičem... ba více ještě — jako by sledovala první debut bratrů a sester svých... Zpočátku, dokud produkce nezajímala ještě příliš ani širší obecenstvo, dívala se Eldora skrze divadelní kukátko, ale když později ta neb ona evoluce obzvláště obratně se podařila a cirkem rozlehl se pochvalný potlesk, když koňům uvolněným ohlavce a obyčejný jednotvárný poklus jejich změnil se podle zrychleného tempa hudby v cval, sklesla ruka Eldořina s kukátkem do klínu, Eldora sama nahnula se ještě více ku předu a zrak její sledoval koně i akrobaty s takovou pozorností, jako by od zdaru smělejších, odvážnějších produkcí závěrečných závisela vlastní její čest.

Psycholog, fysiognomik a mimik byl by mohl z tváře Eldořiny v průběhu jediné produkce vyčísti nejrůznější pocity a myšlenky, jež jí vířily duší. Jevilyť se v tváři té postupně nejen pochvala s výkonem neobyčejnějším, nýbrž i nevrlost a okamžitý hněv, když se výkon nezdařil; nejen obava, když se akrobat hotovil ku skoku nebo evoluci smělejší a odvážnější, nýbrž i radost, když se skok nebo evoluce zdařila a cirkem zahřměla bouřlivá pochvala.

Interes, jaký brala Eldora na každém hnutí umělců všech odrud, byl vskutku ne-

obyčejný a zajisté psychologicky odůvodněný; neboť takto nemohl se na výkony krasojezdců a akrobatů nikdy dívatí pouhý laik, jenž je sleduje pouze v hlavních rysech obyčejně povrchně a soudívá podle nápadnějších, do očí bijících nebo překvapujících evolucí. Eldora sledovala patrně produkci okem znaleckým. Pochvala a uspokojení nejevily se v tváři její než po výkonech skutečně neobyčejných, kteréž často zůstávají mnohdy větší část diváků skoro úplně lhostejnou, ale ku kterýmž je potřebí největšího napnutí veškerých sil a jejichž nezdár znamená pro produkujícího se takřka vždycky schromení některého údu nebo i smrt. Nebylo pro mne za nedlouho žádné pochybnosti, že jest Eldora úplně obeznámena se všemi podrobnostmi odvážného, nebezpečného umění akrobatů všech odrud, od prostého provazolece a skokana, až po nejspolehlivějšího a nejohroženějšího parforce-jezdce akrobata, jenž na nesedlaném koni s nejnebezpečnějšími nástroji v ruce provádí evoluce, z nichž každá, byť i zdánlivě nejsnazší a skoro ledabylá, není ničím jiným než vznášením se nad propastí, v které číhá — jistá smrt...

Jedno však mi bylo přece poněkud nápadno: Eldorin neklid. Akrobati, kteří od nejútlejšího mládí uvykají nelekati se a nebáti se ani výkonů nejodvážnějších, musí vždy a ve všem stůj co stůj zachovati chladnokrevnost. I v nejprudším varu krve, když jako lava rozpálená krev žene se prudce k mozku a odtud zase prudce k srdci, kdy pot řine se potůčky s celého těla, když srší z očí plameny a každá žilka, každý nerv jest napnut, div že se nepřetrhne, když celý organismus jest, abych tak řekl, rozžhaven — nesmí akrobat nikdy pozbyti chladnokrevnosti, musí skok nebo evoluci provésti přesně dle pravidel v době nejstřízlivějšího přemítání a rozpočítávání stanovených, neboť jen úplná chladnokrevnost jest mu zárukou zdaru. Činnost mozku jeho musí býti i v nejkritičtějším okamžiku aspoň poměrně normální a obyčejně, obzvláště u vynikajících akrobatů, takovou také bývá.

Nervy akrobatovy musejí býti úplně zdravý a mozek jeho nesmí býti seslaben přílišným přemítáním, studiem a podobným, jinak jest po jeho umění veta. Bedlivý pozorovatel výkonů akrobatských mi přisvědčí, že všickni akrobati jeví skutečně také neobyčejný klid a chladnokrevnost nejen při dívání se na výkony cizí, nýbrž i ve vlastní produkci. Avšak u Elvíry jevil se pravý opak toho. Klid její při zahájení produkce změnil se v brzku v neklid a když pak produkci déle sledovala, bylo z celé její tváře zřejmo, že je duše její pobouřena a mozek i nervy v největším rozechvění. Byltě to důkaz, že je sice s podrobnostmi výkonů akrobatských v theorii úplně obeznámena, ale v praxi že by musila ustoupiti každému členu, nemohouc se vykázati vlastností kardinální: chladnokrevností.

Produkce v cirku následovaly rychle za sebou, ale nevynikaly celkem nad obyčejnost. Některé podrobnosti jednotlivců byly sice pěkné a svědčily o zručnosti a vzorném cviku; ale vše, co jsem právě onoho večera viděl, bylo už nescísněkráté s větší menší zručností provedeno. Program představení však byl sestaven velmi pečlivě; produkce následovaly za sebou v pořádku promyšleném a každá následující byla aspoň v některých částech stupňováním produkce předcházející. A v téže míře jako se jevila gradace v produkci, jevil se také zvýšený zájem v tváři i chování se Eldory, tak že při mnohých pozdějších, smělejších a odvážnějších produkcích nezůstávala více klidně seděti, nýbrž i pohybem ruky, hlavy nebo těla jaksi vyznačovala, co dělo se právě v okamžiku tom v její duši. Výraz tváře její měnil se později vždy rychleji za sebou, tak že se mi skoro zdálo, jako bych se díval v kaleidoskop, v němž v úžasné rychlosti střídají se nejrůznější výrazy tváří. Eldorina tvář, jak mi byla po prvním setkání se našem v nádraží českolipském v paměti utkvěla, nezdála se mi býti nikterak schopna tak různých mimických odstínův, jež jsem měl nyní příležitost pozorovati; zdálo se mi býti sice

měkkou a jemnou, ale přes to jsem se nenadál takové výraznosti a pružnosti svalstva, jakýmiž krásná bledá tvář Eldorina v pravdě vynikala.

Poslední produkce prvního oddělení programu ohlášena vřestivou fanfarou. Sluhové rozhrnuli oponu pokrývající místo, odkud produkující se koně a umělci vyjíždějí. Chvilí zůstala opona rozhrnuta, načež jako střela vyrazil poněkud vychrtlý, neosedlaný bělouš, jenž přeskočiv barriéru octnul se třemi skoky uprostřed kola čelem k hudebníkům. Fanfara zazněla poznovu. Pod rozhrnutou oponou objevil se mladý akrobat, kterýž podobně jako komoň třemi nebo čtyřmi skoky octnul se za barriérou a přemetnův se tu rychlostí blesku skočil klidně stojícímu bělouši po zadu na hřbet, kde zůstav rozkročen státi, zvedl hrdě obě ruce do výše. Zář sterých plynových plamenů pohrávala v lesklých čepelích asi sedmi velkými noži, jež držel buď v ruce nebo v zubech a s kterýmiž byl provedl rovněž tak překvapující jako zručné salto mortale. První tento skok a obzvláště přemetnutí bylo tak mistrovské, že upoutalo všeobecnou pozornost. Cirkem zahřměla bouře pochvaly; leč akrobat ani sebou nepohnuv, stál chladnokrevně na koni, aniž by mu napadlo třeba jen pousmáním dáti vděčnému obecenstvu na jevo svůj dík za tak bouřlivou pochvalu, jaké se až posud nebylo dostalo ani jedinému z umělců, kteří se byli před ním produkovali.

Po několik vteřin měl jsem jako každý, ku komuž byl akrobat obličejem obrácen, příležitost všimnouti si tváře i celého těla jeho bedlivěji. Byl to mladý na nejvyš třicetiletý muž, vysoké, svalovité postavy. Široké plíce, mocně vyklenutý hrudník, masitý, takřka túrovitý týl a vůbec celé tělo svědčily o neobyčejné tělesní síle podmíněné zdravými, vším možným způsobem otuženými svaly a nervy. Černé husté a jako havranní perut se lesknoucí kudrnaté vlasy, jiskrné, hluboké černé oko a malé knírky byly by poněkud osmahlé, pravidelné, ale v okamžiku tom skoro krásné tváři dodávaly výrazu šelmovského, kdyby nebyla výraz ten paralisovala neobyčejná chladnokrevná přísnost a odměřenost, která se v tváři té právě jevila, činíc ji tak nad míru zajímavou. Oblečen byl jednoduše: prosté sněhobílé trikoty, ovroubené jen u krku úzkou tmavou stužkou, černé krátké kalhoty a šedivé střevíce. Pozlacených a postříbřených treteků, jakými bývají obleky akrobatů okrášleny, na jeho obleku nebylo; toliko pod krkem, kde byla tmavá stužka na uzel svázána, lesklo se cosi jako dýmant.

Akrobat postál na koni jen několik vteřin, načež kůň zdánlivě bez vybídnutí prudce sebou pohnul a za zvuků hudby, která teprv nyní zahájena, pustil se v matohlavý rej uvnitř barriéry. Běžel mírným poklusem dle taktu obyčejné polky a akrobat, jenž byl na nějaký čas pozornost moji upoutal, stojí na koni se založenými rukama, vyčkával patrně vhodný okamžik k zahájení vlastní své produkce.

Pohledl jsem opět na Eldoru a od tohoto okamžiku akrobat pozornosti mé více skoro neupoutal. Pohledl jsem sice občas, obzvláště když bouře pochvaly zahřměla cirkem, na koně i na akrobata; ale Eldora byla po deset nebo dvanáct minut, co produkce trvala, daleko zajímavější než nejsmělejší, nejoriginalnější evoluce akrobatovy. Víím jen, že produkoval se způsobem, jenž budil obdiv všech přítomných: se sedmi velkými noži, které vyhazoval do výše, takže mezi tím, co všech sedm nožů vznášelo se ve vzduchu, provedl nějakou smělou evoluci na koni a hned na to zase všechny nože jeden po druhém oběma rukama schytl a s úžasnou rychlostí takovým způsobem jeden nůž po druhém do výše před koně vymrštil, že dříve — nežli kůň v evalu podběhl a nože s výše zase dopadly tak hluboko, že bylo možno jeden po druhém schytl a zase dále do výše vymrštit — mohl akrobat provésti novou, překvapující evoluci na koni.

Způsob, jakým byla Eldora sledovala všechny posavadní produkce, opakoval se sice i tentokráte, ale v míře zajímavější. Tvář její byla takměř živým mimickým zrcadlem, v němž obrazil se každý pohyb akrobatův. Eldora nespou-

šťela s akrobata očí; ba zdálo se, že nedívá se tak na akrobata samého, jako spíše na vymrštěné do vzduchu nože, sledující jednak parabole, jež popisovaly všechny zároveň a obzvláště pak nůž, jenž dopadal právě nejhlouběji. Byla i nyní poněkud ku předu nahnuta a neklid její byl patrně přešel v nepokoj takměř zimniční. Pozoroval jsem zcela zřejmě, že se občas zachvěla, jako by se jí byl někdo dotknul ledovou rukou. Tvář její byla rozohněna, z očí šlehaly blesky a prsa se jí mocně vlnila

Nebyla to více pozornost a záliba milovníka, nýbrž vzrušení interessenta. Tak nedíval se nikdy na produkujícího se umělce člověk pouze umění milovný, nýbrž člověk, v jehož spřízněné duši dřímají tytéž tužby, člověk, jenž ví, že se zdarem či nezdarem produkce jest sloučena jeho vlastní čest, člověk, který by si zoufal, kdyby produkující se umělec zahynul nebo třeba jen — pochybil. Tak jako sledovala Eldora produkci akrobatovu, nemohla ji sledovati než akrobatova matka nebo — milenka V tváři Eldorině zračily se všechny pocity, jež může smělá, odvážná a zároveň v nejvyšší míře nebezpečná produkce tohoto druhu zbuditi v duši milující. Brzo se v ní jevila úzkostlivá bázeň, brzo nevýslovné napnutí a hned na to, když obava na okamžik minula nebo napnutí ustoupilo resignaci, okamžité zajásání duše, jež nenalézá slov, ni tonů k vyslovení radosti, která duši jen šlehla, aby ji poznovu ponechala trapné úzkosti a bázní.

A v téže míře, v jaké stupňoval akrobat smělé a později odvážlivě kombinované svoje evoluce, stupňovalo se též účastenství Eldorino tak, že ku konci produkce, když kůň zbaven jsa ohlavce v nejprudším letu uháněl a akrobat takřka zběsile smělymi evolucemi vyvolával takovou bouři pochvaly, že se celý cirkus otřásal, Eldora nemohla se zdržeti a povstavši se sedadla nahnula se tak blízko k barriéře, že kůň mohl se každým okamžikem ve svém slepém letu podle barriéry dotknouti její hlavy. A v nejprudším letu koně Eldora se nahnula — přes barriéru . . . Bílá rukavička, kterouž držela v pravé ruce, upadla jí na písek a komoň, jenž právě letěl mimo, zašlápnul jí zadní jednou nohou z pola do písku. Eldora však se vztyčila a držíc malý jakýs kamínek v pravé ruce zůstala nepohnutě státi.

Akrobat byl si však i v nejprudším letu a v okamžiku nejsmělejší evoluce — přemetnuv se dvakrát po sobě na koně dříve než do výše vymrštěné nože dopadly — povšimnul, že byla Eldora upustila za barriéru rukavičku . . . a při druhé a zároveň poslední objížďce vymrští všechny nože do výše a dále před koně než posud a seskočiv s koně, zvedl rukavičku, vymrští se na koně a schytav jeden nůž po druhém ukončil produkci.

Bouře pochvaly, která zaduněla cirkem, trvala několik minut. Akrobat, seskočiv s koně, uklonil se a popořed k barriéře až k místu, kde Eldora stála, pod al jí rukavičku.

Tato zručnost, duchapřítomnost a zároveň galantnost akrobatova skoro ani jedinému diváku neušla. Bouře pochvaly duněla dále.

Eldora přijala rukavičku ze svalovité ruky akrobatovy mlčky, ale planoucí její tvář a obzvláště oko byly výmluvnější slov; jevil se v nich dík tak milý a přívětivý, že i vážnou tvář akrobatovu přeletěl úsměv uspokojení.

Mocně vyklenutá prsa akrobatova bouřlivě se dmula. Dychal namahavě, jako by nemohl vydechnouti, pot řinul se mu po celé tváři i po krku, oko jeho bylo rozjiskřeno; ale přes to vše odstoupil s jeviště pevným krokem, jako by odcházel po produkci nejsnazší a nejobyčejnější. Bouře pochvaly nepřestávala. Musil vystoupiti ještě třikráte, aby se poděkoval. Učinil tak proti obyčejí akrobatův důstojně; uklonil se pouze na několik stran, ale chladně, bez úsměvu, bez jakékoli známky, z kteréž by se dalo souditi, že mu bouřlivá všeobecná pochvala lichotí. Na to zmizel za oponou, kterouž se vcházelo k šatnám a konfirmám.

První oddělení programu bylo vyčerpáno. Podkoní ohlásil obvyklým způsobem, že následuje přestávka desíti minut, v kteréž jest obecnstvu loží a přízemí volno prohlédnouti sobě

konírny. Mezi diváky nastal jako vždy ruch a šum; velká část jich povstala a někteří použili dovolení k návštěvě koní, ale nebylo jich tentokrát příliš mnoho. A mezi prvními byla Eldora a společník její. (Pokračování.)

Lásce mládí.

O lásce mládí, citů okeáne,
myšlenek zdroji, naplněná číši!
Pod skrání tvoji oheň vášně plane
jak vinná šťáva v kypré hroznu skrýši.

Rozmarné děcko, volnosti máš křídla
a všady slétáš, jako skřivan v poli;
vytváříš ze slz luzných písní zřídla,
úsměvem blaha staré léčíš boly.

Odvážná lvice, žhavých krajů dcero,
ty pouta lámeš jako vetchou třtinu,
podnikáš bojů krutých tisícero,
až obět ždanou ve svém chováš klínu.

Tajemná struno, z božských svitá chtění,
led ňader tavíš plamenné jak žáry,
mocnější pěvce, který v zanícení
skalami hýbal, šelem krotil sváry.

Růžový květe s nachem záře ranní,
hrud' oživuješ jako zora zemi,
a jaro voláš v tužeb odkvetání
a dítky země skrýváš pod růžemi.

Čarovný duchu, tobě já se klaním
jak pohan slunci v mysli nezkažené.
Své sypej květy rozniceným skráním
a vejdi v srdce tobě otevřené.

J. Nosck Zádvarský.

Věčné zasnoubení.

Měsíček když milý stříbrí Klepské stíny,
v roucho své když noc již zavinula den,
obechází bílá dívka zříceniny,
slyšet v smutných síních hradu kvil a sten.
S výše věže jako mšla se dívka snáší,
v slzích koupajíc svůj nad snih bílý šat,
kvilem zvěstujíc, že city své nejdražší
lásce k smíru takto musí v obět dát.

Krve proud se perlí vlaže prsa vroucí,
z nichž jak z věčné rány pramení —
a ta krůpěj každá k zemi až kanoucí
vždy se v jasný z krve kvítek promění.
Kolem zřícenin těch znikne mnohé kvítko
znamenajíc dívčí krok a chodu sled;
uvadne však jako nedospělé dítě
vždy zas prvním ránem v svítu slunce hned.

Jednou když se nebe šerem zakrývalo,
seděl pastýř smutně v zříceninách těch;
v údol zíral, v němž se lásky slunce smálo,
touže zřít je, až se stopil v hrůzných snech.
Zdálo se mu živé o milence jeho,
jak mu z lásky její nemá blaho kvést,
jak bezděčně líbá soka bohatého,
jenž ji z vůle jiných k oltáři má vést.

Duše jeho horoucněji láskou vzplála,
líbát v zdání vroucně dívku milenou . . .
a hle, před ním zkrvácená dívka stála
zahalujíc v bílé roucho krásu svou.
Jak když mlha vstupá kryjíc nebes záři,
jakby vanul z rájů zefírovový věv —
stojí před ním, bol a smír a milost v tváři,
hradní dívky v denní kráse hrůzný zjev.

Kynouc k nebi nejzvučnějším hláskem praví:
„Ukoj duši — ztiš své lásky věrný cit;
stále blaho tamo na věky se slaví,
zde je země chudá, jak tu možno šťastnu být?
Seber z krve kvítka po celé mé dráze,
všecka pak je jako k svatbě v věnec spleť;
věncem tím své milé, co již dřímá blaze,
skrášlit kadeř kolem bledých tváří hled!“

Zmizel zjev a slunce z hory vycházelo,
báje minulosti vzdychal starý hrad . . .
sem tam kvítka v rose se jak v slzích třepló
zdajíce ranního se svítu slunce bát. —
Pastýř zbuzen hrůzou takového zdání,
vyskočiv jak z osyky se lístek chvěl;
ve mdlobách tu vúkol sebe v rose ranní
kvítků tisíc jako z krve zrostlých zřel.

Urval jeden — druhý — třetí — trhal stále,
každému dal smrt jen rukou za podíl,
a pak hrál si s nimi, až tak nenadále
věneček z nich vonný jako k svatbě svil.
Jako ve snu spěchal k milé do údolí
neslyše, že zvonek k pochodu mu zní . . .
chtěl jí svěřit, co jej blaží, co jej bolí,
život svůj že ponze hledá v lásce k ní.

Schvácen během rychle vstoupí do světnice,
věnec v rukou . . . v očích vřelé lásky pal . . .
a co vidí? . . . milenčiny bledé líce,
jejichž růměn anděl smrti sulíbal. —
Upnuv věnec ku kadeři, se rtů líbá
bledých růží poslední naň vzdech . . .
a pak vzdychnuv klesne a kolíbá
duši svoji s milenčinou v věčných snech!

Karel baron Villani.

Požár ve dvorech Ljubovičů.

Černohorská povídka od Josefa Holečka.

(Pokračování)

Byl už čas, aby se ženy vrátily. Služebnictvo by jich mohlo pohřešovati, mohlo by se rozptýliti po lese a přijíti na stopu našim spádkům. Běda, tím by vše bylo v zárodku zmařeno. Těžkou nám byla rozluka, ale musili jsme se podrobiti nezbytí. Marica byla při loučení směsí radosti a žalosti. Ljubica byla pevnou, vážnou a jako vždy všeho odhodlanou. Remeta měkký, něžný a hluboce pohnutý. A mně bylo tak, jako jarnímu slunci, když dokola všecko jest jasno, vše se daří a prospívá. Vyprovodit jsme drahé osoby nemohli, opatrnost nám tak velela. Ljubica ještě jednou syna zulíbala a mně podala pravici, kterou jsem políbil. Na to vykročila a Marica za ní. Ale sotva popošly několik kroků, dcerka se ohledla a mžikem se opět octla u nás. Jak jsme stáli těsně u sebe, objala nás k sobě, k nám se přivětila a hlavu z jedné hrudi na druhou překládala.

„Ach Guzino,“ hovořila, „proč jsi mne ve snách přelhával? Tvá postava se mi zjevovala jako můj bratr, a ty jím nejsi. Škoda! Byla bych tě zlobila, soužila, smála se ti, a potom bych k tobě jako kuře usedla, vypovídala ti, co mě těší, co bolí, več doufám, čeho se bojím. To vše jako sestra bratru. Ale když budeš mým hospodářem, nebudu sobě směti tolik dovolit. Budu ti povinna úctou a poslušností, nebude mi dovoleno, abych stála vedle tebe, ale za tebou, — a to mne mrzí. Remeto, domluv pak mu, aby mně nebyl pánem přísným a miloval mne více po bratrsku než po manželsku, jako ty! O, čtu ti na očích, Remeto, jak mne máš rád! Díváš se na mne tak srdečně a vřele, ale reci, proč nemluvíš?“

V tom se matka obrátila, přiložila prst na ústa a dušeně zvolala: „Pst! Hledají nás!“

„Vid, po druhé!“ pravila Marica Remetovi a již od nás pospíchala, podobna chmýří praporovému, které vítr unáší.

Byli jsme s Remetou opět samotni. Naplňovala mne spokojenost, jaká as jímá proroka, který se může sebevědomě pochlubiti: Nebyla to má řeč, že věc bude míti dobrý konec? Upjal jsem na pobratima dlouhý, němý pohled, který mu měl dáti na srozuměnou, co si myslím. Ale Remeta sklopil zrak, zamyslíl se a stísněná hrud si ulevila táhlým „ach!“

Tu jsem už naň musil spustiti zhurta. „A nyní pověz, co vzdycháš! Věru bys měl více příčiny, abys radostí pod koruny stromů vyskakoval! Máš-li kusa srdce, máš-li špetku citu? Matku našel, sestry nabyl, obě jsou dobré, šlechtné, milují ho a planou pro totéž dílo, kteréž on před se bere — on však neplesá a hlavu kloní, jakoby se mu nebylo urodilo! Na to nemohu patřit, abych tě nepokáral!“

„Chybil jsem, pobratime, hřích jsem spáchal ve slabé chvíli těžký a smrtelný. Bojím se oči pozdvihnout, zdá se mi, že se potkám s otcovou zsinalou, krví potřísněnou tváří, která na mne vyčítavě upírá ztrhané a vpadlé oko. Co listí šelestí, to jakobych slyšel důtklivý jeho hlas: Remeto, proč jsi mne zradil? Proč se odříkáš povinnosti, která ti káže, abys pomstil bezpráví, jehož jsem byl terčem?“

„Mýlíš se, Remeto. Kdyby nebylo Marice, nic by tě nesmělo zdržovat, abys nevykonal pomstu. Považ však, že je Marica na víru křesťanskou obrácena a že by tuto víru musila proklínati, kdyby neznala milosrdenství a ohledů. Za cenu čisté duše Maričiny vždy ti nebe odpustí, promineš-li Osmanovi spravedlivý trest.“

„Řekl jsem, pozdě pykat.“

Nelenili jsme a vydali se se na cestu k domovu, abychom otci oznámili, jak jsme pořídili. Já zvláště měl jsem na spěch. Chtělo se mi hovořit a z Remety nemohl jsem dostat slova. Prál jsem si míti perutě, abych se mohl vznést nad krajinu a vesele i hrdě rozhlednouti se po přátelích i nepřátelích. Do Remety mluvit — marno, perutí si žádat — marno. I vzal jsem na lokte nejmladší jehně, bílé a tučné, hýčkal

jsem je jako děcko, sdílel mu, čím srdce mi přetévalo, ano tak jsem se zapomněl, že jsem je nazýval Maricou. Nepozoroval jsem ihned, kam se myšlenky mé zatoulaly. A když jsem poznal omyl, dal jsem se do hlasitého smíchu a s jehnětem na ruce daleko stádo předběhl. Tím jsem náhodou vynalezl prostředek, jak možno nejsnáze přivesti dobytek do rychlosti. Matka jehněte myslila, že ji chci o potomka oloupit, a žalostným mekotem všechny ovce na pomoc volající pustila se úprkem za mnou. Ovce i kozy nelenily a pospíchaly za svou družkou.

Nieméně nebylo nikterak lze, abychom ještě téhož večera dorazili domů. Musili jsme přenocovati pod širým nebem. Časně ráno vydali jsme se na další cestu a před polednem stanuli jsme před chatrčí otcovou.

Otec právě sobě strojí oběd. Opíkal si totiž na ohni dozrávající kukuřičné palice. Jakmile jsme vešli, zahrnul nás otázkami, chtěje najednou více vědět, než bylo možno vypovědět. Byl by si málem oběd připálil, kdyby Remeta nebyl kohništi přisedl a palice neobracel. Činil to klidně a němě, do mého vypravování nevložil se ani slovem. Když jsem skončil, jevil otec nelíčenou radost.

„Výborně“, volal, přetřásaje vřelý klas na dlaních a foukaje naň; „jste znamenití hoši, ani bych byl neřekl. Tak to půjde! Peníze, to je hlavní. Aspoň pro počátek, počátek je vždycky nejtěžší. Později — což později! Až budeme dosti silni, abychom se s Turky v otevřeném poli potkali, nebude o dobré zbraně nouze. Šelma je Mujo; ale utni mu hlavu, on ti rázem zkrotne a stane se povolným jako dívka. Dá ti potom třeba premovaný kabát, má-li jej. Ale když budeme mít peněz na početí boje — kolik jste řekli, že Ljubica nastrádala kes?“

„Deset kes.“

„Totě slavné! Deset kes! Jak živo nezačínalo povstání v Hercegovině s takovým kapitálem. A kdyby — dnes bychom už byli svobodni. Deset kes! To je tolik jako pět set cechýnů, skoro půl druhá tisíce talírů — na cvanciky to ani nepočítám. Bůh jí žehnej, dobré duši Ljubici! Byla vždy dokonalá a šlechetná — kdyby jich bylo! Nepochopuji, jak jsem kdy mohl býti tak zaslepeným, že jsem o ní pochyboval. Remeto, stýská se ti po matce? Utěš pak se, brzy ji budeš míti státi vedle sebe. Takové matky nemá nikdo. Či ji nemáš rád?“

„O mám.“

„Nebo je ti Marica proti mysli? Mrzí tě, že není čistou krví křesťanskou? Nic nedělá. Když někdo od jedné víry odpadne a druhé se přidrží, je potom horlivějším jejím vyznavačem než ti, kdož se v ní narodili. Horší poturčenec Turka, říkáme, a Turci by mohli směle obrátit toto přísloví na křesťany. Či tě trápí, že není rodnou tvojí sestrou? Není-li rodnou, je aspoň polorodnou — vše jedno. Spojují se u nás pobratimským a posestrimským svazkem osoby do cela cizí — proč byste nemohli vy?“

„To vše mi nevádí. Marica na mne učinila příznivější dojem, než jsem očekával, a nikdy si nezpomenou, že mi není sestrou vlastní. Mimo to bude chotí Guzinovu, a byť nebylo nic jiného, již proto bych ji musil milovat. Ale mne mučí, že jsem zadal slib, že nepožádám krve Osmanovy za násilí, které učinil mému otci.“

„Chválím, synku, že tak věrně na otce pamatuješ, ale sám otec by ti nevyložil za zlé, znaje obrat věcí. Ostatně, je-li úmyslem božím, aby Osman hlavou dluh splatil, stane se i bez tvého přičinění. Bude boj prudký a houževnatý a Osman, byť se jakkoli snažil obnoviti pokoj, bude stržen do všeobecného proudu. Bůh sám se o hlavu jeho postará. No, Remeto! umíš-li se ještě smát? Hned se mi zasměj!“

„Nemohu.“

„Tedy plač! Ukaž, ať vidím jednoť mužské slzy!“

„Není mi také do pláče a tobě netřeba mně se rouhat. Jsem klidný. Nelituji daného slova, ale tuším, že sám jsem hlavou propadl.“

„Že tě něco! — Vstaňte, půjdeme na Koryto k popu Ristovi, kde se skrývá Peko Pavlovič. Nechceš-li věřit mně, že jsi činil dobře a nemáš

čeho litovat, slyš úsudek Pekův. Kdo však nám bude zatím stádo pást a hlídat? Vše jedno, ať je hlídá domácí pes; vlka se nebojí, nelekne se ani Turka, přinese-li jej neštěstí. Pojdme!“

Večer jsme byli na Korytech.

Pop Risto je muž, který se nevyznamává ničím než ocelovou spolehlivostí. Není junák, nevyniká v radě, ale mluví k němu cokoli, ja-

kobys hodil oblázek do studny a voda se po něm zavřela. Pop Risto by ani nemohl být jiným. Myslím, ač byl z našeho kruhu, kdyby byl přišel nepřítel a řekl mu: Pope Risto, slyš, já vím, jak se rája potře — pop Risto by naň pohledl velikýma, modrýma očima, poškrábal by se v černé, drsné bradě a roztáhl by široké, masité rty k upřímnému úsměvu, který je mu vro-

zeným znakem. Přechovával by potom ještě rok všechny povstalecké vojvody pod svou střechou, ale nezmínil by se jim o nebezpečí, které se jim shlukuje nad hlavami.

Spolehlivost byla hlavním podnětem Pekovi, že zvolil kuču popa Rista za obydlí. Kromě toho také rozhodovalo, že celé okolí nehostí ani jediného Turka. Zde se nemusil Peko skrývat jako

v doupěti, ale mohl vycházeti svobodně jako velký vezír, jsa jist, že každý, kdo jej potká, vzdá mu počest jak se patří.

Kuča Ristova svědčí o poměrné zámožnosti. Stěny její neskládají se ze srovnaného kamene, jehož spáry jsou vycpány drnem a prstí, ale jsou to opravdové zdi, stavěné na vápno. Také rozměry kuče jsou větší, než je u hercegovských křesťanův obyčejem. Střecha je kryta šindelem,

dveře jsou pravidelným otvorem a stoupá se do nich po třech schodech z tesaného kamene. Podobný přepych jest i uvnitř, kde našince překvapí zvláštní ohrada, která slouží za ložnici popovu a popové, a druhá, která je spižírnu. O prostornosti kuče lze soudit už dle toho, že jsou krokve vzepřeny hambalky, což je pravému rájovi vzácností. Přes hambalky visí ovčí kůže a sušené řízky skopového masa, které je

u nás pode jménem „pastrma“ známo a tak oblíbeno, že se stalo naším národním pokrmem.

Stanuli jsme před otvorem kuče, který nebyl zaklopen dveřmi. Na balvanech, kolem ohně rozložených a za lavici sloužících, sedělo několik hlavárů mezi nimi Bačević, Kovačević, pop Radović, pop Bogdan Zimunič a starušek hajduk Gavran. Bylo nám dosti podivno, že nescházel ani Máte Šimunovič, který dělal v posledním

čase, jakoby byl v řadách náčelníků našich nezbytnou osobou. Trhnul jsem sebou nevolí, když jsem skuhravého starce zočil, aniž jsem znal příčinu své nelibosti. Mužové dýmali z čibuku a napjatě pozorovali Peka Pavloviče, který oškraboval beraní plec a časem ji přidržoval před očima proti ohni. Za muži stála popová, mladá ještě a příjemná žena, majíc u nohou měděný kotlík vody a přes rámě přebozený ručník; byla připravena, aby hostům před spaním umyla nohy, jak to je v srbských zemích starodávným zvykem. Nikdo nemluvil a bylo ticho tak veliké, že se praskot ohně rozlehal jako třaskání zápalek a že bylo slyšet předení ohromného černého kocoura, který velebně seděl na ovčím rouně na hambalku, zrovna nad hlavou Máty Šimunoviče. Oči kocourovy jiskřily jako dva žeravé uhly a oči Mátovy ztrácely se v hlubokých důlcích, jež zastíralo dlouhé, šedivé obočí.

Je od nepamětných dob zvykem harambašů, že z beraního plecí prorokují výsledek nastávajícího boje. Peko Pavlovič, jenž byl dlouhý čas hajduckým harambašou, slyne po celé Hercegovině i Černé Hoře věrnými výklady temných a průsvitných míst na lopatce. Předpovídal prý vždycky tak správně a trefně, že hádání jeho platilo jako jistota. Peko sám praví, že by už nyní nenosil hlavy na ramenou, kdyby nebyl vždy napřed věděl, čeká-li ho zdar či nezdar. Nedočte-li se Peko na lopatce příznivých znamení, vyhne se raději nepříteli z rány a nepustí se do srážky dřív, dokud lopatka neukazuje na vítězství. A skutečně měli jsme mnoho vojvodů statečných jako Peko, ale jména „nepřemožitelného“ dobyl si teprve on.

Neopovážili jsme se rušit vážné mlčení, které uvnitř panovalo. Netrpělivě sledovali jsme každé Pekovo hnutí a tajili jsme v sobě dech, aby nám neušlo ani slovo, až se ústa jeho otevrou.

Peko počal: „Co je na pleci temného, to jsou Turci; co jest jasného, to jsme my; a co je polo temné, polo průsvitné, to jsou latýni. Zde celý lem je tlustý a černý. Vizte, jak se Turci do půlměsíce rozstupují a obmykají latýny. Latýni se jeví jako malé ostrůvky. Nejbliž lemu jsou malé ostrůvky hustší a větší, ale čím dále jdeš do prostřed, tím více řídnou a tím stávají se menšími. Hle, tu najednou černá čára: Turci staví se před ně jako pevná hráz. — běda latýnům! Kdyby je nespojovala úzká cesta s námi, Turci by je roznesli na kopytech koní. Ale tu polo průsvitný proužek splývá v jedno se širokým místem jasným. V lůně našem jim kyne spása. My se tu rozléváme jako světlý proud, v jehož středu je kulatý bod, od kterého se rozcházejí jemné žilky jako paprsky slunce. Bod ten značí našeho cetyňského hospodára. Růžky půlměsíce mizí v proudu našem. Můžeme směle očekávatí vítězství, ale ne hned. Ještě měsíc či dva musíme ve svém prospěchu otálet. Ale zatím katolické krajanu Bůh pomiluj! Kdybych já je vedl, nic bych se nerozpakoval ustoupiti se svými sbory do hor a vyčkávati lepšího znamení. A vzkázat jim nemohu, že jim hrozí nebezpečí. Učinil jsem tak jednou a onen úzkokalhotý Míčo, který je vede a osobuje si název hercegovského vojvody, odpověděl na můj varovný hlas výsměchem, že jsem větší pověřivec než junák. Nu, mně aspoň nesmí přičítati vinu, až bude četa jeho rozprášena! Konečně naše náruč jest jim vždy otevřena. Ať přijdou, spojí se s námi a ovoce našeho vítězství bude ukájet i je. A slunce černohorské ozáří je jako nás.“

„Budiž Bůh pochválen, pěkné čtení!“ libovali si posluchači.

„Boga mi,“ pravil pop Risto, „kdybych tak uměl čísti ve svatém písmě, jako Peko na pleci, kojil bych se nadějí, až se osvobodíme, že se stanu mostarským vladykou.“ A jeho ústa se rozzela ve vsí velikosti.

„O pope,“ řekl Peko kousavě, „z tebe by nebyl dobrý vladyka; tvoje široká ústa zpotřebovala by větší desátek, než-li shtlí nejlačnější fanariot.“

Smích společnosti provázal žert Pekův.

(Pokračování.)

Kde je štěstí?

Píseň *J. J. Kraszewského*.

Hledala jsem v snění,
hledala kraj světa — —
nikde štěstí není;
a kde přece zkvětá?

Chvěje se a pláče
staříčkový dub v dáli,
že ho rubá, vláče
člověk a pak spálí.

Tráva v poli vzdychá —
proč jen k žalu žije?
I ta vlnka šplýchá —
proč ji země pije?

Ptačátko mne učí,
jestřáb že je honí;
skotu stáda bučí,
řehce hejno koní.

Ptám se v nebi mraku,
zda tam štěstí zkvětá;
ten má slzy v zraku,
blesky páží metá.

Ptala jsem se lidí,
kdo z nich viděl štěstí;
každý jen žal vidí
trnům pouť si klestí.

Hledala jsem v snění,
hledala kraj světa — —
nikde štěstí není;
a kde přece zkvětá?

„Klosy“ 1878.

Přel. Fr. Chalupa.

Kraszewski ve Varšavě.

(Z „Ramotek“ *Aug. Wilkońského*.)

Sotva úslužný „Kuryerek“ přinesl zprávu, že Kraszewski jest ve Varšavě, a již ji každý, kdož jen uměl čísti, s účastenstvím opakoval a z úst do úst podával. Varšava ode dávna jest městem počestným a vřelé účastenství s vlasteneckým spisovatelem jest čestným znakem zdejší společnosti.

Kraszewski ve Varšavě uvítán byl nejprvé obecnou pozorností, pak množstvím jednotlivých projevů úcty, oslavy, přízně a náklonnosti, a pouze v těsných uličkách nečistého srdce závist mlčky žluč prolévala — leč takových ještěrek nehodno vzpomínati.

Je-li Kraszewski genius? Nikoliv, on jest pouze znamenitý talent, a k tomuto nadání pojí se vždy vůle pravá, šlechetná a poctivá, vytrvalost nezdolná a vášnivá, plodnost obrovská, lehkost jakoby z parního kotle se rodící a vznášející se způsobem rozpryskujících se kongrevských raket. Kraszewski prodlením patnácti let napsal stotřidcet svazků!

Kdybys všechny literky jeho spisů spočítal, bylo by jich několik millionů; kdybys inkoust smyl, naplnilby mnoho hrnců; kdybys péra sebral, mohl bys tisícem křídel vykonati vzdušnou plavbu z Varšavy do Ameriky; kdybys papír shromáždil, mohl bys v kterém koli krajském městě polepit všechny budovy zevně i uvnitř, a kdybys všechny ty myšlenky sehnal na jedno náměstí, jekot, vřesk, lomoz a váda odtud zavznivaly by na mnoho mil.

Bylo po poledni o 4. hodině dne 5. prosince roku od stvoření světa 5751*), když jsem si v poobědňní době trošíčku zdřímнул. Již rok tomu, co vždy po obědě dřímota mne přemahá. Můj Bože! minula již jará mladost, kdy nebylo mi lze za dne ani oka zamhouřiti.

Dřímu, sním o minulosti, o času přítomném i budoucím a již se ke mně blížil pěkný sen, an tu hřmotně do mého pokoje vrazí sivoooký Erazmek a hoře v tváři volá:

„Víš-li pak, strýčku, kdo přijel?“

„Vím.“

„Nu tedy, kdo?“

„Manas Šalma z Opatova, jenž má tvůj úpis z r. 1843. Byl zde již dvakrát a přeje sobě vřele, aby tě spatřil.“

„Vždyť mu nejsem dlužen ani zlámanou grešli!“

„O zlámanou grešli tě také neupomíná, nýbrž jen o 1730 zl. polských se zákonitými úroky šesti ze sta.“

„Což nedostal ode mne čtyřicet korců pšenice a dvacet tři sáhy dříví?“

*) Jestli totiž nezmýlili se v počtu!

„Nevím, ale viděl jsem, že je v držení úpisu s tvým jménem a příjímím — a ještě jsi uprostřed umístil „Habdank“. Ani jsem nevěděl, že užíváš tak pěkného znaku. Ovšem, kdo od žida se vypůjčí 1730 zl., může se již „Habdank“ podpisovati.“

„Strýček vždycky žertuje. Ale nejde tu o žida, víš-li pak, že přijel Kraszewski?“

„Byl u mne dnes ráno.“

„Kraszewski?“

„Kraszewski, jenž si vzal mou sestřenicí Uršuli; tuším, že Bonifác se jmenuje.“

„Ale to není ten Kraszewski: Josef Ignác Kraszewski, slavný spisovatel, přijel a ubytoval se v anglickém hôtelu.“

„Četl jsem v „Kuryerku“ a zejtra hodlám jej navštívit.“

„Jak? Vždyť přece jemu sluší přijít k tobě?“

„Vidíš, Erazičku, v Anglii jest obyčejem, že přichází nebloudí, hledaje svých známých v městě jemu nepovědomém, ale známí navštěvují přibylého. Zvyk ten mám za slušný tím spíše, že mimo to vřele si přeji vzdátí náležitou čest velké jeho zásluze o naše písemnictví, i z celého srdce žádám poznati jej očitě, nebo písemně známe se již několik let.“ — —

Nazejtří, když jsem o 10. hodině ranní přišel do anglického hôtelu, pana Josefa nezastal jsem doma, ale ctihodný jeho otec, pan Jan Kraszewski, korouhevný, upřímně mne prosil, abych se pozdržel, ubezpečuje mne, že syn jeho za chvíli vrátí se z města.*) A vskutku, neuběhlo ani pět minut milé rozmluvy, any dveře náhle se rozevřely a vstoupil Josef Ignác Kraszewski.

„Nuže, zde jest můj syn!“ zvolal korouhevný.

Hluboce zachvělo se srdce mé: pohled na člověka, jenž slouží poctivé věci spisovatelské a slouže obětuje jí zdraví své i všecky své síly, pohled na Josefa Kraszewského naplnil mne sladkobolným pocitem.

„Jsem August Wilkoński, i přišel jsem poznat se s vámi osobně.“

„Srdečně děkuji a jsem vám povděčen za krok, jímž předešel jste přání mé.“ I objali jsme se upřímně jako dávní dobří známí.

V tu chvíli přišel druhý, třetí i čtvrtý literát. Po milých přivítáních nastoupily otázky a odpovědi, a já zatím prohlížel si pilně, kterak ten spisovatelský velikán vypadá. Kdož jste jej neviděli, zde máte jeho popsání.

Vzrůst nízký, tělo slabé, vlasy jasné, oči modré, pohled živý a veselý, čelo muže myslícího, nos velký, uši ku podivu malinké, kolem úst příjemný úsměch — vůbec celý výraz vděčně přívětivý; drží se poněkud nachýleně, svědectví to stálé práce písemnické, práce nadobyté; čítaje nyní 34 let, jeví mladší podobu. Šat měl velice slušný, černý, skromný, bez nejmenší originalnosti.

Následujícího dne pan Josef ráčil opět mne navštívit. Co jsme se nahovořili, těžko opakovat, dařilo by to mnoho psaní; a nemluvílo se vše jen o literatuře, ale i o rolnictví, o obchodu, o průmyslu, o lidech vůbec a zvláště, a věru nebyli jsme v mluvě leniví. A pan Josef jest zvědavým, pročez otázka stíhala otázku; já pak nerad zůstávám dlužen odpověď, tudíž narozprávěli jsme se do syta. Od té chvíle vidávali jsme každodenně; byli jsme na několika besedách, neboť obědy a hostiny, k poctě Kraszewského vystrojené u spisovatelův i v tak zvaných předních domech, den ode dne šly nepřervanou řadou.

Prost jsa domýšlivosti, Kraszewski každé pozvání přijímal s vděčným srdcem a proto byl jako na mlýně, nedoznal chvilky odpočinku.

Když taký běh věcí již třetí týden trval, dne 20. prosince přijde ke mně málo známý jakýs pan Kwasikowski a po pečlivém vykonání nejzdvořilejšího způsobu pozdravení následující pronesl prosbu:

*) Mezi nejpříjemnější chvíle svého života pokládám bližší se poznání s ctihodným Janem Kraszewským, jehož šlechetná laskavost, pravá upřímnost a domácí hostinnost živě mně připomínaly starodávný obyčej předkův našich. Večerní rozprávka s panem korouhevným — tof nektar srdci unavené mu odměřenými způsoby velkoměstskými.

„Laskavé účastenství, kteréž jste ráčil osvědčiti mé sestře, získav její ruku nynějšímu jejímu muži, s nímž velice jest šťastna, dodává i mně smělosti k nejponiženější prosbě, byste i na můj osud laskavě ráčil vlivem svým působiti, postaraje se o štěstí celého mého života — a nejen že Vašemu Blahorodí zavázán budu vděčností do smrti a bez konce, ale nad to budete mým pravdivým dobrodincem.“

„Oč vám jde? Mluvte prostě, bez pohnutlivých zataček.“

„Pane, jde tu o osud mého života.“

„A do jaké kategorie spadá ten osud?“

„Pane, miluji jednu zdejší pannu.“

„A což, snad já jsem vám závadou?“

„Nikoliv, ale Vašnost mohla by vyplniti všecky mé naděje.“

„Slyším slova, věci nerozumím.“

„Vypovím tedy Vašnostem celou tu věc. Jest tomu rok, co v Ohmově zahradě poznal jsem slečinku i zároveň dověděl jsem se, že jest dcerou velice bohatého občana varšavského, že jest velice dobře vychována, že mluví francouzsky, že hrá na pianě, že tančí kadryllu, ano že jest i spisovatelkou několika povídek, jež chová v rukopise; dále, že její sestřence chodí k Butlewiczům, u nichž opět bydlí vlastní sestra paní Butlewiczové, velice hezká slečna, o niž se ten sestřence mé dívčiny uchází již rok...“

„Až mně dech dochází, tak jsem zvědav, kde mne v té historii přilepíte!“

„Hned to bude, Vašnosti. Tedy já se seznámil s jejím sestřencem...“

„Odpusťte, že vytrhuji; vy byste se tedy rád oženil s bohatou a vzdělanou deerkou varšavského občana?“

„Ano, ucházím se o ruku slečny Justiny.“

„Zůstaňte tedy u přítomnosti a krátce i stručně mně vyjasněte, kterak vám mám býti napomocen k dosažení ruky slečny Justiny.“

Z nelitostně dlouhého vypravování dozvěděl jsem se konečně, že slečna Justina prohlásila se večera panu Kwasikowskému, že, přičiní-li k tomu, aby se ona seznámila se slavným spisovatelem Kraszewským, v tom pouze případě svolí, aby rodičův poprosil za její ruku. A tedy pan Kwasikowski uslyšev, že jsem srdce velice dobrého a že se znám se slovatným autorem Kraszewským, přišel mne poprosit a vyzývat o radu, o pomoc, o vliv na jeho osud atd.

Pojav, oč tu jde, a důvěřuje v jemnocit autora „Pod włoskiem niebem“, ubezpečil jsem pak Kwasikowského, že zejtra večer s panem Kraszewským přímo navštívím rodiče slečny Justiny. Kwasikowski v nadšení vrhl se mi kolem krku a tak mne slzami vděčnosti pomazal, že jsem musil vděčnost jeho před zrcadlem utřítí ručníkem.

„Nechť Vašnost pevně jest přesvědčena, že po celý svůj život...“

„Ale, pane Kwasikowski, jednu činím podmínku, abyste nemluvil o žádné vděčnosti.“

„Jakže! Já Vašnostem nemám býti vděčným?... Však Vašnost ani neví, jakou slečna Justina jest literátkou a jak ona mi bude vděčnou, když pan Kraszewski, tak velký učenec, poctí je...“

„Nemluvme o poctě; raději mně řekněte, zda-li též rodiče slečny Justiny mile přijmou pana Kraszewského?“

„Kterak to Vašnost mluví! Vždyť v celé Varšavě není člověka, jenž by pana Kraszewského nepřijal s otevřenou náručí.“

„Tedy dohodnuto! Ubezpečte slečnu Justinu, že zejtra se dostavíme s panem Kraszewským. Ale, ale — kde bydlí rodiče slečny Justiny?“

„V Solné ulici číslo ** — Ach, kterak budou šťastni! A já Vašnostem vděčným budu za osud celého svého života...“

A s tisícem výrazův vděčnosti v ústech a zajisté i v srdci pan Kwasikowski odkvapil k slečně Justině, aby ji zpravil o svém štěstí.

Nazejtří o jedenácté hodině ranní ubíral jsem se do anglického hôtelu sdělit Kraszewskému, že jsem jeho osobu na hodinu zadal. Přijdu do anglického hôtelu; sluha Jan vyřizuje, že jeho pán v černém fraku a bílé vestě před hodinou vyjel do města.

„A nevíš, ke komu?“

„Nejspíše k tomu pánovi, co mého pána maluje.“

„Již vím!“ I jdu do Medové ulice k vzácnému umělci Z... Vejdu do pracovny — vidím Kraszewského na plátně ale nikoliv živého.

„Byl tu dnes Kraszewski?“

„Byl, ale toliko pět minut, nemohl jsem jej ani ‚podmalovat‘...“

„A kam jel?“

„Zdá se mi, že ke knížeti J...“

Jedu ke knížeti J... i dovídám se, že Kraszewski tu byl, ale že s knížetem odjel k téhož strýci.

Jedu k strýci knížete... Kníže-strýc tvrdí, že s Kraszewským a knížetem-synovcem musil jsem se bez pochyby minouti jen na schodech a že obadva odjeli ke kněžně R...

Jedu ke kněžně R...; povídají mi, že právě tu meškali dva pánové, ale že nezastavše kněžnu doma, ihned zas odjeli.

Podívám se na hodinky — dvě hodiny; trochu mně mráz přeběhl po zádech při vzpomínce, že o 6. hodině nit osudu páně Kwasi-kowského na Solné ulici má býti rozstřílnuta. Zamyšlen jedu do anglického hôtelu; tu pak na rohu Čisté ulice v kočichu spatřím poctivého Wójcického, bratra-literáta. „Stůj, stůj! křikl jsem na drožkáře mne vezoucího.

„Kazimírku, dobrý den!“

„Dobrý den, chirurgu!“

„Nevíš náhodou, kde bych mohl chytit Kraszewského?“

„Řekl mi, že se na druhou hodinu zadal Smokowskému, neb jej včera začal malovat.“

Přijel jsem na Nowolipky. Ctihodný umělec Smokowski seděl ještě před trojnohem s mokrým štětcem v ruce.

„Byl tu Kraszewski?“

„Právě mně jej vyrval komoří; seděl mi jen 5 minut. A co, podoben?“

„Jako dvě kapky vody. Nevíš, kam jej zavezl komoří?“

„Zdá se mi, že k státnímu referendáři M...“

„Na zhledanou!“

Vyběhnu jako postřelený, sednu do drožky a pádím na Nový Svět. Referendář mne ubezpečil, že dnes neviděl Kraszewského, ale slyšel, že prý jest na obědě u hraběky P...

Hraběnka mne přijme prosíc, abych sedl; Kwasiowski míhá se před očima mé obraznosti. Ptám se po Kraszewském. Byl zde před chvílí, přijde též k obědu, ale teprve pozejtří. Prosím za odpuštění, nejzdvořileji se klaním, odjíždím — kam?... nevím; ale tu právě ve vhodnou chvíli zjeví se komoří G...

„Převzácný spasiteli, kde jest Kraszewski?“

„Byl jsem s ním u pana Tomáše Zielińského, prohlíželi jsme jeho galerii obrazův. Kraszewski mne ujišťoval, že se tam nalezá 19 originálův prvních mistrů světových.“

„Znám, vím, shodují se — ale kde jste zůstavil Kraszewského?“

„Zavezl jsem jej k mecenáši M...; odtamtud měl jíti do redakce „Przeglądu“; o šesté společně s panem K... pozvání jsou na oběd u N...; o deváté podívají se na zasedání „Biblioteki warsawské“, o desáté budou u vévodkyně, ve tři čtvrtě na jedenáct sejdeme se v saloně paní B...“

Uprostřed traplivých svých rozpaků byl jsem nucen obdivovati se širokému obzoru denních vědomostí vzácného komoří, ale zároveň ztratil jsem všelikou naději, že se mně podaří Kraszewského uvesti do Solné ulice.

Vrátil jsem se s nepořízenou domů a s tíží nabýváje resignace, právě začínám psáti list panu Kwasiowskému, ana tu do pokoje vstoupí nízká, břichatá postava s malým nosíkem, ctěný pan písař Rolewicz, a odevzdá mi 70 archů opsaného konceptu mých „Litevských ramotek“.

„Naději se, že vzácný pán bude contentus s mojí prací; měl jsem se na pozoru, abych ani jediné chyby neučinil, jen o jediném výrazu nevím, četl-li jsem jej dobře.“

„O kterém?“

„A známá drobnocinnost hraběte...“

„Nikoli drobnocinnost ale dobrocinnost.“

Pan Rolewicz vytáhl z kapsy tužku a počal chybu opravovat. V tom okamžiku Mefistofeles

usednuv na mou paruku, zašeptal mi do ucha: „Nalož do drožky Rolewicze a zavez jej k rodičům slečny Justiny!“

Až mne mráz přešel při této strašlivé myšlence. Ale než Rolewicz hotov byl s opravou, starost má o osud pana Kwasikowského vzplála novou prudkostí. Mefistofeles podruhé zašeptal: „Běží o osud zamilovaného mládence!“ — a ďas zvítězil.

„Pane Rolewiczi!“ Zde máte 35 zlatých za dokonanou práci vzorného přepisu. Dám vám nové práce třikrát tolik, postarám se, abyste v komissí přišel do návrhu, ano snad se mi podaří získati vám úřad diurnisty — ale za to vše prokažte mně jedinou službu.“

„Vždy jsem šťasten, mohu-li vykonati Vašnostiny rozkazy.“

„Pojedete se mnou do Solné ulice k panu N... Tam vás představím jako Josefa Ignáce Kraszewského, autora 130 svazků rozličných prací literárních; vy pak skromně se sklopenýma očima budete přijímati všeliké pochvaly; budete mluvit co nejméně, odpovídati všeobecnými frasemi a až vám pokynu, prohlásíte, že jste pozván jinam a že tedy nucen jste opustiti milou společnost atd. atd., pěkně se ukloníte a za půl hodiny opět sem se navrátíme.“

„Ráčíte vždy laskavě žertovati.“

„Dokonce nežertuji. Prosím vás za to co nejsnažněji a zde máte ruku, že vším úsilím postarám se, abyste obdržel místo diurnisty.“

Slib ten mocně působil na písaře; začerVENAL se, oddechl si a po krátkém rozmýšlení ptal se: „Tedy mám se vydávati za pana Kraszewského?“

Čtvrt hodiny trvalo, nežli jsem jemu objasnil účel naší návštěvy a naučil jej, kterak se má chovati, jak mluvit a jak odpovídati. O sedmé hodině byl pan Rolewicz přistrojen a tudíž bez odkladu vsedli jsme do drožky...

Brzy stanuli jsme před osvětleným domem v Solné ulici. Na schodech pan Kwasikowski třikráte poceloval mne na rámě; na prahu pokojů prvního patra přijal nás muž suchý, vysoký, asi 56letý, otec slečny Justiny, ubezpečuje nás, že za velké sobě pokládá štěstí a t. d. a t. d. V prvním pokoji leželo na stole a stolicích mnoho salupů a pláštů.

„Pane, jestli že mne zde někdo pozná?“ šeptal mně Rolewicz.

„Skřivte ústa a oči spusťte dolů!“ tiše jsem odpověděl.

(Dokončení.)

Naše vyobrazení.

Josef Ignác Kraszewski.

(Podobizna na stránce 369.)

Ze všech slovanských spisovatelův jest nám vedle Turgeněva nejvíce znám slovatný polský romanopisec a učenec Josef Ignác Kraszewski. Výtečné jeho povídky a romány překládány již v letech čtyřicátých na jazyk český a od těch dob se jméno Kraszewského jmenovitě v časopisech našich velmi často objevovalo.

Josef Ignác Kraszewski narodil se roku 1812 ve Varšavě, žil v mládí na venkově v Romanově, konal pak studia v letech 1825—1827 v Bělé v Podlesí, studoval dále gymnasium v Lublíně a universitu navštěvoval ve Vilně. Skončiv svá studia, odebral se r. 1834 na Volyň a pilně se připravoval k literárním pracím. Avšak již mezi tím vydal některé spisy své na světlo, kteréž hned z prvopočátku proslavily mladého spisovatele ve všech téměř vrstvách polského společenstva, ačkoliv kritika různě se o jeho prvních pracích vyjadřovala. Na všeliké hlasy odpověděl Kraszewski veršem, kterýž pro svou významnost a charakteristiku tuto připomínáme:

Mósci panowie! nieskonczono dzięki

za pochwały, nagany, rady i przestrogi.

Kiedykolwiek co spotkam z czyjejkolwiek ręki,
zawsze będę dziękował, lecz nie zejść z drogi. *)

Tak se vyjádřil Kraszewski, když mu bylo 26 roků a dostal svému slovu — nikdy se nezměnil, nikdy neustoupil z cesty, kterou si umínil kráčet.

Daleko by nás vedlo, kdybychom chtěli náležitě oceniti zásluhy tohoto velezasloužilého muže o písemnictví polské, i uskromníme se pouze na vyjmenování nejčelnějších jeho prací a sice: „Latarnia czarnoksiężka“ (1843—1844), „Czasy Zygmunrowskie“, povídka

*) Velmožní pánové! neskončené díky za chvály, hany, rady a výstrahy. Kdykoliv co najdu z číkoliv ruky, vždy budu děkovati, leč nesejdu s dráhy.

z r. 1572 (1846), „Ostap Bondarczuk“ (1847), „Jaryna“ (1850), „Komedyanci“ (1850), „Kordecki“ (1852), „Poeta i świat“, „Dziwadła“ (1853), „Staropolska miłość“ (1859), „Resztki życia“ (1860), „Sto djabłów“ (1870), „Dzieci wieku“ (1871), „Piękna pani“ atd.

Tím vyjmenovali jsme pouze několik jeho povídek a románův. Obvyčejně se za to má, že Kraszewski jest výhradně romanopisecem, avšak celá řada vědeckých spisů sepsaných nemalou pilí a vědou, nejlepšími jsou opaku důkazem.

Již roku 1832 dokončil „Slovník polsko-ruský-francouzský“ a r. 1837 „Gramatiku porovnávací všech jazyků slovanských“, výsledek to osmiletého trudu, avšak žádné z těch děl nevyšlo tiskem. R. 1838 vydal první díl ohromné historie Vilenské, později „Obrazy z cest a života“, „Studie literární“ a celou řadu jiných vědeckých spisů. Velikou cenu má jeho dílo p. t. „Litva“, v němž vzácnou důkladností popisuje děje, zákony, jazyk, obyčeje, přísloví atd. země této.

Zamilovaným jeho předmětem byla povždy archaeologie, kteréž se s obzvláštní zálibou věnoval. Mimo jiné v tom oboru napsal zajímavý a důležitý spis: „Sztuka u Słowian, szczególniej w Polsce i Litwie przedchrześcijańskiéj“.

Avšak ani tím není ještě vyčerpána všestrannost Kraszewského. Bylť on též vzorným redaktorem. Vydával v letech 1841—1850 ve Vilně obsáhlý svazkový časopis „Atheneum“ a později „Tydzień“. Mimo to vydal vlastní péčí celou řadu pamětníků (memoirů) korespondencí a jiných podobných spisů.

Co romanopisec jest Kraszewski vypravovatelem mistrným, vždy logickým a v každém téměř spisu vyniká filosofií. Nemalou ozdobou jeho prací jest nad míru krásná řeč a obzvláště zajímavá, že píše vždy jazykem té doby, kterou v dotčeném románu líčí.

Kraszewski líčí živé postavy, věrně, přirozeně, nenucené a proto jsou jeho spisy stejně hledány jak v salonech tak v chýších.

Pohlížíme-li na to, co Kraszewski doposud vykonal, napsal a tiskem vydal, nezdá se nám býti více podobno, aby vše to jeden člověk sám mohl vykonati za jeden jediný život. Děla samostatných vydal přes 200 a kdyby se veškeré jeho práce v časopisech a po různu uveřejněné spojily, vyplnily by více jak 600 svazků — slušnou knihovnu! Počet exemplářů jeho děl převyšuje již nyní daleko 1 million.

Slovutný polský bibliograf Estreicher hodlá v krátké době ve zvláštním svazku vydati bibliografický přehled všech prací Kraszewského.

Kraszewski byl již uznán v plné míře nejen doma, ale i za hranicemi; jeho práce přeloženy do všech jazyků slovanských, do němčiny a franciny. Národ polský ctí toho nejpilnějšího a nejpoctivějšího svého pracovníka a dal to při nejedné příležitosti skvělým způsobem na jevo. Při posledních jmeninách, dne 19. března t. r., obdržel Kraszewski několik set listů a blahopřání nejen z celé Polsky, ale z celého téměř světa.

V těchto dnech celá Polska nadšeně slaví jubileum Kraszewského padesátileté činnosti spisovatelské a jako celý polský národ volá s citem vděčnosti, tak i my voláme, aby „Bůh zachoval Kraszewského ještě mnohá, mnohá léta!“ E. J.

Hrubá Skála.

(Vyobrazení na str. 372.)

Hrubá Skála, starý hrad, v nynější podobě po krutém ohni 1710 obnovený, strmí na příkrém 30° vysokém pískovci, s kostelem sv. Josefa r. 1812 nově vystaveným a správcem duchovním opatřeným, v okresu turnovském, kraji boleslavském. Hrad Skála náležel od nejstarších dob rodu pánů Markvarticův, z nichž proslul zvláště pan Beneš Heřmanův svým slavným vítězstvím nad Sasíky r. 1203 do těchto hornatých krajin vpadšími, kteroužto událost vypravuje staročeská píseň v rukopise Kralodvorském zachovaná. Při potomcích udatného Beneše zůstala asi Skála ještě dlouhý čas, aniž by se nám o tom zpráv z listin bylo zachovalo. Na začátku XIV. st. drželi Skálu, Valdštejn a Turnov páni z Vartenberka, a sice 1325 Jan Benedikt a 1337 jeho syn Václav z Vartenberka; od toho dostala se Skála okolo roku 1350 p. Hynkovi z Valdštejna, který se byl s Annou z Vartenberka zasnoubil. Jeho potomci prodali Skálu na začátku XV. století p. Janovi z Jenštejna, po němž je r. 1432 syn Václav zdědil. Konečně dostal se hrad koupí pp. z Hasenburka, kteří jej dle listin r. 1468 drželi; Jan Zajíc z Hasenburka povstal proti králi Jiřímu, načež tento r. 1469 jeho zámek Andělské hory, Skály a Trosk se zmocnil, jež pan Zajíc teprv r. 1479 nazpět obdržel; r. 1485 pustil však Skálu p. Štastnému z Valdštejna prodejí po tom následoval (1496) Jindřich Štastný z Valdštejna, jehož syn Karel Štastný však to panství 1538 Janovi z Vartenberka na Zvířeticích, nejv. purkrabímu, prodal; ten zemřel 1543. Adam z Vartenberka, syn předešlého († 1580), odkázal Skálu synovi Karlovi, který Skálu Sigmundovi Smiřickému ze Smiřic pustil, načež bohatí Smiřičtí Skálu až do bělohorské bitvy drželi, až pak r. 1622 Václavovi Eusebu z Valdštejna prodána jest; po smrti jeho 1634 spadla Skála na Maximiliana hr. z Valdštejna, jehož rod ji až do nejnovější doby stále držel; teprv r. 1821 koupena byla Skála od Antonína Lexy ryt. z Aehrenthalu, a rod jeho jest podnes v držení toho hradu. Před zrušením patrimoniálních úřadů náleželo k panství mimo město Turnov městečko Rovensko a 78 vesnic.

„N. Sl.“

Křest knížete Vaiga.

(Vyobrazení na str. 373.)

Předvádějice svým čtenářům znamenitější práce umělecké, zdobící nynější výstavu pařížskou, přicházíme dnes k vynikajícímu výtvaru uherského malíře Julia Benzura, jenž obraz ten dokončil r. 1876 pro národní museum v Pešti. Benzur narodil se v Košici a patří dnes k nejlepším historickým malířům, z jehož dřívějších prací obe ně chvalně známy jsou obrazy: „Vladislav Hunyady“, „Zatknutí Fr. Rákoczyho“, „Ludvík XV. v boudoiru paní Dubarry“, „Rodina Ludvíka XVI. v čas obležení zámku versailleského“.

Co se týče předmětu našeho vyobrazení, tož historický jeho podklad jest následující. V 10. století po Kr. byl divoký národ maďarský zvláště Německu sousedem velmi nepokojným a nepohodlným. Loupeživé jejich nápady říše Německé zastaveny sice krutými již porážkami u Merseburku (933) a u Augsburku (955), ale trvalá záruka míru přece jen nespočívala ve zbrani, nýbrž v civilisování divokých vetřelců asiatských. To bylo přední péčí císařů německých a snaha jejich nebyla marna. Již roku 975 kníže Gejza s Německou říší uzavřel smírnou smlouvu, jakož vůbec staral se o to, aby národ jeho uvykl životu usedlému, aby v přátelském styku žil se svými sousedy, což nejlépe díti se mohlo pěstováním obchodu a průmyslu, později pak zaváděním křesťanství. Gejzova manželka Sarolta, dcera knížete sedmihradského, byla křesťankou a za vlády jeho křesťanství, hlavně působením pasovského biskupa Pelhřima a biskupa českého sv. Vojtěcha, rychle nabývalo půdy v Uhrách. Vychování syna svého Vaiga Gejza zůstavil hraběti Adeodatu Sau-Severinu z Apulie a týž, vyučuje jej latině a řečtině, zároveň připravoval jej ku křesťanství čtením žalmův, přísloví Šalomounových a Nového zákona. Když pak r. 984 sv. Vojtěch knížete uherského navštívil v Ostrihomě i podařilo se výmluvnosti jeho i pěstouna jeho Radly, že Gejza, jenž již dříve dal se pokřtiti, svolil i k pokřtění dědice svého Vaiga, jenž přijal jméno Štěpán. To stalo se za skvělého valného sněmu v Ostrihomě, u přítomnosti německého císaře Ottý III. a bavorského hraběte Jindřicha, s jehož sestrou Gizellou Štěpán r. 986 se zasnoubil.

Účastníci kongressu berlínského.

(Podobizny na str. 376.)

Dosud velká práce kongressu berlínského zaměstnává každého politika, jenž starostlivě zkoumá a přemítá, bude-li berlínský smír spolehlivým základem evropského míru, či je-li Pandořinou skříňkou, z níž časem vyrojí se spousta běd a útrap válečných. Výsledek berlínského kongressu již nyní na různých místech rozličný jeví účinek: tu jásot vítězný, onde nedůvěra, zde pocit neuspokojení a jinde opět zjevná obava a rozhořčení. Avšak vzhledem k rozdílnosti zájmův jednotlivých států evropských nebylo ani lze očekávati, že kongress dovede uspokojiti všech navzdor tomu, že všech sedm účastníků se států zastoupeno bylo v Berlíně předními svými diplomaty. Čelnější z nich seznaní zajisté čtenářstvu nebude nepřijemno. Podotýkáme jen, že některé z nich starší čtenáři „Světozora“ již poznali jak co do podobizny tak i co do životopisu, jakož na př. hned nejstaršího „kongressistu“, knížete Alexandra Michajloviče Gorčakova, jenž právě při uzavření kongressu slavil své osmdesátileté narozeniny. Dále uveřejnili jsme též podobiznu a životopis hraběte Julia (Gyuly) Andrássyho, a sice ku konci r. 1871. S markýzem Salisburyem seznanili jsme čtenáře své již v 1. č. ročníku lonského, kdy státník tento před vypuknutím války rusko-turecké svou cestou diplomatickou po Evropě všeobecnou vzbudil pozornost. Konečně i také o Mehmed-Ali-pašovi pojednali jsme vloni v č. 41. O ostatních tuto uvádíme stručné náčrtky životopisné.

Petr Andrejevič hrabě Suvalov, jehož prostřednictvím v poslední době podařilo se vyrovnati neshody mezi Ruskem a Anglií a tak umožniti kongress berlínský, jenž již již zdál se býti naprosto nemožným, stojí nyní vedle kancléře Gorčakova v popředí ruských diplomatův. Na kongressu zaujímal ne-li první, zajisté rovněž tak závažné místo jako lord Beaconsfield, zastupuje tu co druhý plnomocník říše ruské zájmy její, spolu pak při všech téměř jednáních hlavních i vedlejších staříckého a nadto i nemocí stíženého Gorčakova.

Po vražedném útoku na život cáře Alexandra II. dne 16. dubna 1866 svěřen byl Suvalovu, až do té doby místodržiteli v provinciích pobaltských, důležitý úřad přednosty třetí sekce privátní kanceláře cářovy (tajné policie), v kterémž obtížném postavení dovedl sobě získati přízně i spokojenosti nahoru i dolů, což zajisté svědčí o zvláštním jeho taktu v míře úplné. R. 1873 poslán byl v tajné missi ku dvoru londýnskému, kteráž cesta dvojím skvělým výsledkem byla korunována: uspokojil předně na nejvyšší rozjitřené tehdejší mínění anglické vlády i národa naproti ruským pokrokům v střední Asii a utužil za druhé přátelské svazky panujících rodin obou velikých říší zprostředkováním sňatku mezi vévodou Edinburghským, druhým synem králové Viktorie, a Marií, dcerou cáře Alexandra.

Po smrti ruského posla při dvoře londýnském barona Brunnova zaujal Suvalov jeho místo v Londýně. Během posledních 18 měsíců jméno jeho třikráte stálo v popředí světových událostí: nejprve při jednání o londýnském protokolu (v březnu 1877), pak když téhož roku v květnu přinesl do Londýna

program ruské politiky naproti Turecku, což přímo vedlo k memorandum ze dne 8. června 1877, a konečně známou cestou svou do Petrohradu, kteráž, když vrátil se s proposicemi ruskými dne 22. května tohoto roku do Londýna, měla za výsledek svolání a obeslání ode všech velmocí kongressu berlínského.

Jakožto syn nejvyššího hofmistra hraběte Andreje Šuvalova byl hrabě Petr v jisté míře v středu císařské rodiny vychován. Muž elegantního zjevu, s tváří svěží barvy, s knírami a vlasy do běla již zšedivělými, má hrabě Šuvalov velmi sympatický zevnějšek, a uvážíme-li ještě, že jest v každém ohledu dokonalý muž velkého světa, přívětivý v zábavě, nadán vzácným darem živé řeči a hbité vždy hotovosti v odpovědi, originální ve svých porovnáních, tu ovšem není se diviti, že takřka jedním rázem dobyt sobě četných přátel jak mezi diplomaty, tak zvláště v kruzích anglické aristokracie. V plné ještě síle mužského věku (čítá teprve 54 let), jest, jako téměř všichni diplomati ruští, neunavně činný, náhledy jeho jsou dosti široké a plny tolerance, klade však vždy a všude čin nad frási i dovede si rychle utvořiti úsudek o každé situaci, podle něhož pak pevně vystupuje a jedná, prázden všech illusí. Jak jsme již pravili, Šuvalov stojí nyní v popředí ruských diplomatů a všeobecně se za to má, že stane se nástupcem Gorčakova jakožto ministra vnějších záležitostí.

Karel Otto Bismarck-Schönhausen nar. se 1. dubna 1815 v rodinném zámku Schönhausen v pruském Sasku, studoval práva v Gotinkách, Berlíně a Greifswaldě a vynikal tu nevázaným životem. Několik let setrval pak v státní a vojenské službě, načež se starším svým bratrem ujal se správy statků Schönhausen a Kniephof. R. 1847 jako poslanec a stoupenec strany feudální účastnil se parlamentárních prací v Berlíně a získav si přízeň královu, jmenován roku 1851 prvním legačním radou ve Frankfurtě a brzy po tom vyslancem spolkovým, v kterémžto úřadě horlivě provozoval politiku protirakouskou, chtěje Prusko postavit v čelo Německa, by i se tak státi mělo „krví a železem“. V tom směru pilně pracoval i v Petrohradě, kamž r. 1859 poslán jest jako vyslanec. Když r. 1861 nynější císař německý Vilém nastoupil na trůn pruský, měl v Baden-Badenu důvěrnou rozmluvu s Bismarckem, tehdež ještě jen svobodným pánem, i stalo se dohodnutí, že Vilém úplně za své přijal směle plány Bismarckovy, směřující k zveličení Pruska. Bismarck pak ještě krátký čas jako vyslanec meškal v Paříži, aby seznal politiku Napoleonovu, načež jmenován předsedou ministerstva a ministrem zahraničních záležitostí. Od té chvíle počíná se památná jeho činnost diplomatická, která dovršena jest sjednocením Německa a získáním koruny císařské domu Hohenzollernskému.

První plnomocník anglický, Earl of Beaconsfield, vlastně Benjamin Disraeli, pochází z židovského rodu španělského, a narodil se r. 1805 v Londýně. Již r. 1837 byl zvolen do parlamentu, kde byl stoupencem strany konservativní (Torry), která jej po smrti Jiřího Bentincka zvolila za předního řečníka a vůdce svého. V ministerstvu Derby-ho r. 1852 stal se kancléřem státní pokladní komory, ale již následujícího roku pádem téhož ministerstva ztratil svůj úřad. Za Palmerstona opět stál v nejpřednější řadě opposice, načež l. 1858—59 v kabinetu Derby-ho opět zaujal dřívější své místo. Od r. 1859—66 stál v čele strany konservativní i podařilo se mu, připravit svou stranu na zavedení nutných oprav. R. 1866 opět jako kancléř pokladní vstoupil do ministerstva a když pak z tohoto r. 1868 Lord Derby vystoupil, postaven Disraeli v čelo kabinetu. Ale již po několika měsících opustil svůj úřad, nemoha zabrániti, aby návrh Gladstoneův o emancipaci irské církve v parlamentě nebyl přijat, neboť on rozhodně na tom stál, aby církev zachována byla pod dohlídkou státní. Konečně dne 20. února 1874 jakožto první Lord pokladu stal se předsedou nového ministerstva konservativního, v kterémžto úřadě dosud trvá. Earl of Beaconsfield, jenž mimo jiné jest též strážcem královské pečeti, hraběcím tímto titulem teprve loni byl vyznamenán. Ostatně Beaconsfield nevyniká jen jako státník a parlamentární řečník, nýbrž i jako romanopisec a básník pojistil si čestné jméno v literatuře anglické.

William Henry Waddington, francouzský ministr zahraničních záležitostí, narodil se v Paříži z rodičů původu anglického. Politickou dráhu svou započal teprve r. 1871, vstoupiv do národního shromáždění. Jakožto horlivého zastance konservativní republiky jmenoval jej Thiers ministrem veřejného vyučování, avšak tehdež jen na krátko setrval v úřadě tom. Když volbami r. 1876 ve Francii zvítězila republika, Waddington opět stal se členem ministerstva; nynější pak svůj portefeuille drží od podzimu roku minulého. Waddington patří k předním starožitníkům francouzským.

Hrabě Corti, rodem z Piemontu, asi padesátník, povoláním svým jest diplomat. Již po 28 let v cizině jest zástupcem politiky italské a zejména jako vyslanec meškal v Madridu, ve Washingtonu a v Cařihradě. Nyní jest členem italského senátu a ministrem zahraničních záležitostí.

Zrádná vlečka.

(Vyobrazení na stránce 377.)

Palčivá otázka vlečková jako hořící puma padla do naší mírumilovné Prahy a rozdělila nás na dvě nesmířitelné strany. Pro štěstí dosud nestalo se žádné krveprolítí, za to tím více inkoustu vypsáno na pole-

miky, které čas od času jako raketa vysílají se navzájem do nepřátelského tábora. V době tak důležitého rozporu, kdy běží o bytí a nebytí oblíbené módy našich dám, nedůstojno zůstatí klidným, pohodlným divákem, tu sluší se postavití na jednu z obou nepřátelských stran. My se naším obrázkem rozhodně stavíme na stranu protivlečkovou, více z ohledů praktických. Náš umělec jasně ad oculos demonstruje, že i v říši zvířectva vlečky škodnými se jeví. Vizme tu myšku v pasti! Kdyby nebylo toho zrádného ocásku, snad by přece ušla pozornosti svých odvážných nepřátel a snad by se jí poštěstilo, dostatí se z nepohodlného vězení, ale přiskřípnutá její vlečka dotvrdila její osud, jemuž více neujde. Již nepřítel nespustí s ní oka a že s ní milosrdně nenaloží, tomu svědčí již jeho škodolibý, úšklebný výraz tváře.

Rozmanitosti.

Literatura.

Česká. „Listův filologických a pedagogických“, vydávaných nákladem „Jednoty českých filologů v Praze“ a redakcí universitních profesorův pp. Kvícaly a Gebauera, vyšel ročníku pátého sešit první. Obsahuje napřed pokračování latinského pojednání „de infinitivi usu Vergiliano“ od Fr. Maixnera, profesora na universitě záhřebské. Tři rozpravy od Dr. Jos. Nováka jednájí o době, kdy bylo sepsáno Sofokleovo drama „Oidipus Kolonský“, o domnělých nárážkách politických v Sofokleově „Antigoně“, o pramenech Ciceronových při spisování první knihy „de natura decorum“ Grammatické drobnosti od prof. Dra. Gebauera osvětlují historický rozvoj zájmena ve š, všě, vše a sloves vzoru sázěti. K. Koblížek promluvil o klassickém studiu vzhledem k jazyku českému a o našich školních knihách. Úvahu tento sešit přináší jedinou, o Jagičově „Archivu“ od prof. Gebauera Redakce slibuje, že přistě uveřejní „ocenění záslužného Brusu jazyka českého, jež sestavila kommisse širší sborem Matice České zřízená, a úvahu o M. Hattalovu spise stejného názvu.“

* Vyšel 2. sešit „Doby poroby a vzkříšení, rozhledů v kulturních dějinách království českého v XVII a XVIII století“, od Karla Adámka. Obsahuje vypsání, v jakém stavu se nalezalo umění v Čechách od doby Rudolfovy až po začátek našeho století, vykládá vývoj masonství (svobodného zednářství) za minulého věku a vylučuje počátky novověkého našeho národního hnutí. Svazkem tím, jenž přináší i abecední rejstřík, dílo to, čítající celkem 201 stran, jest ukončeno (v komisí kněhkupectví Dra. Edv. Grégra a F. Dattla).

* Naše matematiky zajisté bude zajímati zpráva, že nejnovější (12.) svazek „Živý“ obsahuje třetí díl „Základů vyšší geometrie“, jež společně sepsali na slovo vzatí matematikové bratří dr. Emil a Eduard Weyrové.

Německá. Z Vídně se dovídáme, že korunní princ Rudolf co nejdříve vystoupí před veřejnost co přírodopysce a spisovatel. Posud tiskem nedokončený čtvrtý svazek Brehm-ova slavného díla „Život zvířat“ přinese článek z jeho pera: zprávu o některých družích dravých ptáků na dunajských ostrovech žijících. Brehm sám, jenž jak známo ve všem, co do svého díla přijímá, velice jest vybíravým, praví o líčení princově mezi jiným, že „jest nad míru živě psáno a při tom tak věrné a spolehlivé, že žádné jiné se mu nevyrovná, tím méně je předčí.“

* V lipském bibliografickém institutě právě vydán 10. svazek druhého vydání Brehm-ova „Ilustrovaného života zvířat“. Obsahuje popis raků, červů, měkkýšů, polypů a prvoků. Oddíl tento sepsán jest Oskarem Schmidtem a opatřen 366 vyobrazeními v textu mimo 16 tabulek na konci připojených. Vyobrazení, u porovnání s prvním vydáním značně rozmnožená a ještě vkusněji upravená, byla kreslena z části rukou dcery spisovatelovy v akvarium neapolském dle přírody. I text jest značně pozmeněn a rozmnožen, jakž toho vyžadují značné pokroky v poznání nižších tříd zvířectva, v posledních 10 letech učiněné. Na každé téměř stránce setkává se čtenář s vzácnými a podivuhodnými tvary zvířat, o nichž v prvním vydání buď jen kratičká byla zmínka aneb ani uvedeny tam nebyly. Všude také patřičný ohled vzat, při obrazích i v textu, na postupný vývin jednotlivých druhů zvířat z vajíček a kuklí. Při nálevnicích zvláště nálezy Häcklovy a spisovatele samého nutně vyžadovaly, aby oddíl ten značně byl rozšířen.

* Knihkupectvím „J. G. Cotta“ podniknuté vydání německých klasiků pro lid dospělo k řadě čtvrté. Uhland zde zastoupen svazkem básní, Heine svazkem novel, Geibel též svazkem básní, což vše již úplně vydáno. Grillparzer-ových spisů vyjde v této řadě též první svazek, jenž obsahovati má básně jeho v novém uspořádání, k němuž za základ vzato svobodného pána Rizyho „Wiener Grillparzer-Album“, jež do obchodu kupeckého dáno nebylo.

Francouzská. V Paříži u J. Rothschilda právě vyšla druhá (poslední) část Yriarte-ova velikého díla o vláských Benátkách „Venise; Histoire, Arts, Industrie, la Ville, la Vie; par Charles Yriarte, Ouvrage orné de 2252 gravures, dont 50 tirées hors texte et plusieurs en couleur. 1878.“ Jestliže spisovatel neobral sobě za úlohu přísnou důkladnost, vypravování jeho velice poutá a povzbuzuje, od benátské školy malířské až ku „Café Florian“ a holubům na náměstí sv. Marka, tak že kniha jeho každému jest vítána. Patrně upravil

spisovatel dílo své pro širší kruh čtenářů, pročež za dobré uznal, nepouštět se nikde příliš do hloubky.

Čínská. Drahocenná sbírka čínských knih, kteráž koupena byla za 1500 lib. št. na zakázku kuratoria Britického museum, šťastně nyní dostala se do Londýna a vřaděna jest mezi poklady musea toho. Sbírkata má neméně než 5200 svazků a zobrazuje téměř veškerý poklad literární veliké říše čínské, kterýž do roku 1726 znám byl. Díla v ní obsažená zahrnují dlouhou periodu od roku 1150 před Kristem až do r. asi 1700 našeho letopočtu. Čínský titul sbírky zní: „K'in-Ting-Ku-Kin-T'u-Šu-Tsih-Čong“ — po česku: „Ouplná sbírka listin a kreseb, starých i nových, sestavených císařským povolením.“ Sbírkata byla z rozkazu císaře Kang Hi zpořizena. Kang Hi, jenž s missionáři přátelské styky udržoval a mnohému se od nich přiučil o vzdělanosti evropské, byl výborným znatelem literatury čínské. Při svých studiích shledal, jak velice se pozměnila během časů řeč v říši nebeské, i rozkázal, chtěje postavit pomník tehdejšího stavu literatury čínské, aby veškerá stávající literatura v autentických vydáních sebrána a tiskem pro doby budoucí zachována byla. Missionáři byli mu při této práci platně nápomocni. Jich řízením ulity byly písмены z mědi a tiskárna založena. Zpořizeno bylo pouze 100 otisků, kteréž byly od císaře rozdány co zvláštní pocta mezi jeho příbuzné a přátele. Později v čas obecné nouze liter opět použito k děláni peněz, pročež nové vydání nemohlo býti vytištěno. Z původních otisků beze vsí pochyby mnohé během doby se ztratily aneb byly zničeny; zbytek šťastně uchráněný tajně se chová, tak že ani čínští učenci nevědí, kde se nalézá. Sbírkata nyní právě do Londýna zavezená byla zakoupena od dědiců jednoho z těch, kteří jí byli od císaře Kang Hi původně podarováni. Jest zajisté jedním z nejdrahocennějších pokladů, jimiž honosí se Britické museum od drahých dob.

Divadlo.

* Výlohy na stavbu novějších divadel. Aby čtenáři naši spíše posouditi mohli, jak velikého nákladu třeba na naše národní divadlo, kteréž i podle přiznání cizinců jak prostorností tak uměleckým provedením vyrovná se téměř všem podobným budovám z doby novější, mnohé daleko za sebou zůstávajíc, uvedeme zde některé z těchto staveb divadelních budov a naznačíme, pokud nám to možná, vedle sumy peněz na stavbu zpotřebované i prostor, jež budova zaujímá, i dobu, v které stavba byla provedena. Před několika lety vyhořelé dvorní divadlo v Drážďanech, vystavěné v letech 1838-41, stálo celkem 612.945 zl.; zastavěná plocha obnášela 2965 čtvr. m. Lipské městské divadlo, dokončeno roku 1868, stálo 838.220 zl. a zaujímá plochu 4090 čtvr. m. Nové dvorní divadlo drážďanské, na témž místě, kde vyhořelé stálo, postavené, započato bylo roku 1871 a dokončeno teprve letos, má rozměru 4599 čtvr. m. a výlohy na stavbu právě uveřejněné obnášejí 2,150.000 zl. Komická opera ve Vídni, vystavěná v letech 1872-74, zaujímá plochu 1700 čtvr. m. a stála 837.000 zl. Théâtre du Chatelet v Paříži, vystavěno v letech 1860-62 na 3500 čtvr. m., stálo 1,374.940 zl. Théâtre lyrique v Paříži, v téže době jak předcházející postaveno, zaujímá 1817 5 čtvr. m. a stálo 899.127 zl. Vídenská dvorní opera, vystavěná v letech 1861-1868 na ploše 8460 čtvr. m., stála 5,400.000 zl. Velká opera v Paříži, vystavěna v letech 1861-65, majíc prostoru 10410 čtvr. m., stála 16,000.000 zl. (původně byla vypočtěna stavba tato na 6,000.000). Zajímavé jest porovnání, mnoho-li při těchto zde uvedených stavbách vypadá výloh na plochu 1 čtvr. m. za stavění. U staršího divadla drážďanského obnáší vydání to 207 zl., kdežto při nové stavbě zpotřebováno 470 zl.; při komické opeře ve Vídni 493 zl., při dvorní opeře tamtéž 638 zl., při velké opeře v Paříži 1537 zl., v Lipsku 205 zl., Théâtre du Chatelet v Paříži 393 zl. a Théâtre lyrique tamtéž 494 zl.

Hudba.

* P. Václav J. Novotný, posud známý činností literární v oboru hudby, nyní začíná vystupovati se skladbami svými. Posud známa byla od něho jen směs z mor. nár. písní, tištěná ve sbírce E. Starého; nyní však v produkci školy Lukesovy provozovaly se 2 sbory jeho, z nichž zvláště scéna „V háji“ pro smíšený sbor a tenorové solo zdařilou charakteristikou, rytmickou živostí a básnickým naladěním pronikla tak rozhodně, že se opakovati musila. Nad to pak vybrána jest i na program koncertu pensijního fondu divadelního, kde se jí bude moci dostati ocenění od širšího obecenstva.

* P. Antonín Dvořák hodlá v nastávající saisoně uspořádati vlastní svůj koncert, aby za nynějšího nedostatku jiných koncertů českých tímto způsobem obecenstvu podal obraz posavadního tvoření svého. Ovšem plodnost jeho zralé doby počtem rozmanitostí i cenou v skutku jest velikolepá. Proslýcháme, že Dvořák hodlá provesti při tom také svou první slovanickou rhapsodií orkestrální a druhou svou serenadu. Čtenářstvo hudby znalé a milovné tuto zprávu zajisté uslyší s netajenou radostí.

Školství.

* Vídenský spolek „Komenský“, jenž se zřídil tou příčinou, aby ve Vídni zakládál české školy národní, slavil letos 23. června desítileté své trvání. Z „Pamětného spisu“, jež na základě

archivu spolkového sepsal Josef Blský, dovidáme se, že vídeňským vlastencům se podařilo, za své desítilété činnosti k dotčenému účeli sebrati 17.744 zl., z čehož vydáno 3072 zl. Jeť to věru smutné, že po takových kapkách musí se sbírat, aby se přčetným dětem českým dostalo vyučování řeči mateřskou. Dle úředního sčítání žije ve Vídni 170.000 Čechů a 3000 jiných Slovanů.

Paběrky.

* K dějinám vlečky. Jak a kdy vlečky, o nichž za posledních dnů tolik bylo v listech denních pro i contra psáno, povstaly, o tom jen nepatrné a velmi nedostatečné máme zprávy. Tolik však zdá se býti zjištěno, že vlastně tak zvaná vlečka až do křižáckých válek úplně byla neznáma. Teprvé koncem XII. stol. první její stopy nalezáme v Anglii a Francii. Zdá se, že vyvinula se z dalmatiky, kterouž vzácné osoby obého pohlaví té doby nosily svrch jiných šatů. Tehdáž nosili velmi drahocenné šaty spodní a kasali, dílem aby tyto viděti bylo, dílem aby v chůzi a při jízdě na koni nepřekážely, dalmatiku z předu do výše, a tu povstala vlečka takřka sama sebou tím, že zadní část dalmatiky moda tím více prodlužovala, čím více přední krátila, aby se kasání ušetřilo. Patrně jest to jen báchorka, co se vypravuje o králové Berengarii (manželce krále Richarda Lvísrdce), jakoby byla zavedla vlečku za tou příčinou, aby své nepěkné nohy tak zakryla; neboť ví se o této královně na jisto, že tomu tak nebylo, ba naopak, že podle tehdejší mody, která ovšem jen krátkou dobu trvala, i ona nosila šaty téměř až po kolena vykasány. Později pak, když moda byla změněna, jak to již bývá, v pravý opak předešlé, nastala vlečka a tu zdá se býti pravdě podobno, že králová Berengaria mezi korunovanými ženami byla první, kteráž této modě holdovala. Avšak za krátko jedna vlečka tehdejšíím dámám nestačovala, i brzy vidíme na obrazech z té doby, že dámy nosily přes ostatní šaty jakýsi druh šněrovačky, jejíž zadní lem vždy více byl prodlužován, až konečně vytvořila se z něho druhá vlečka, kteráž buď na způsob shawlu kolem těla volně zatočena aneb několika sponkami tak zkrácena byla, že vlastní vlečka svrchního oděvu přes ni k zemi padala a po ní se vlekla. Druhá tato, ať tak dím, spodní vlečka brzy však vzala za své, aspoň ve XIV. věku už se s ní více nesetkáváme; za to ovšem jaksi v náhradu svrchní vlečka tím více prodloužena, z předu pak ještě více vyzdvížena byla, aby tím spíš a líp spodní šat viděti bylo, jenž bohatě byl vyšíván, velmi těsně k tělu přilehal a obyčejně dvojí barvou živě se stkvěl. I muži nosili při slavnostních příležitostech (nejvíce při turnajích) přes brnění své svrchní oděv, bohatou vlečkou zakončený. U dám konečně vlečka ta byla tak prodloužena, že nosily ji několikráte složenou na lokti. Avšak brzy na to vlečka opět úplně zmizela na delší dobu a vyskytla se teprvé v polovici XV. věku, tu pak ovšem tak vydatnou měrou, že na příklad francouzská králová Isabella (bavorská) v zámku Vincennes-ském dveře dala rozšířiti, aby pro sebe i své dvorní dámy, kdykoli objevily se ve velké paradě, dosti místa získala. Kolem polovice XVI. stol. vlečka opět objemnou španělskou krinolinou zcela zatlačena, dožila se však za anglické králové Alžběty zase nového lesku a vlády. V této době i druhá vlečka (z XIII. století) na krátko obživla, jsouc pázetem za velitelkou nošena, kdežto svrchní vlečka po zemi vlečena. Avšak boj mezi vlečkou a krinolinou nebyl ještě dobojován; zatlačená soupeřka opět se zmohla na delší dobu, a tu teprvé v XVII. století setkáváme se opět s vlečkou, jež z počátku velmi skrovně si vedla, později však v takové délce vystoupila, že dvorní dámy bez pomoci pázete nemohly choditi z jedné komnaty do druhé. Na ulici nosily si dámy vlečky samy a oblek dámy z roku 1670 rovná se téměř docela obleku našich dám, jdoucích před polednem na návštěvu.

* Nejstarší muž v Evropě. Ve vsi Kirchbrachtu blíže Gelnhausenu v někdejším kurfiřství hessensko-kasselském zemřel před krátkým časem nejstarší muž v Kurhessensku a zajisté též v celé Evropě. Jest to rolník Florian Weissmuth, jenž dosáhl řídkého věku 148 let, ač po všechn svůj dlouhý život dosti zápasil s namaháním a strádáním všelikým. Svého času sloužil pod vévodou Ferdinandem Brunšvičským a bojoval mezi jiným i v bitvě u Wilhelmsthalu. Z jeho potomků posud žijí 2 synové (pokročilí starci), 16 vnuků a 43 dospělých již právnuků.

Nové knihy a spisy.

„Anežka Přemyslova“, historický román od Václava Beneše Třebízského. „Zábavné bibliotéky“ dílo 46. Vydavatel Pl. J. Mathon v Brně. Nákladem „Skoly B. S. P.“

„Přeslavný doktor Matheus“, román Erckmanna-Chatriana, přel. B. Frida. „Ženské bibl.“ svazek 41. — „Tajemný ostrov“, román od Julia Verne. Přel. Fr. Brábek. Sešit 3—5. Nakladatel J. Otto v Praze.

Nákladem kněhkupectví Mikuláše a Knappa v Karlíně: „Merendy“, kniha velice potřebná k uspořádání zábav domácích i veřejných. Sbírká 7. Cena 1 zl. — „Divadelní ochotník“. Svazek 154 a 155. obsahují obrazy ze života: „Dcery pana Zajíčka“ od Ad. Arrongea a „Paní Cayrletová“ od E. Augiera, dále jednoaktové veselohry „Mezi dveřmi“ od Alf. de Mussé a „Okno s krásnou vyhlídkou“ od hraběnky Bradov-Goerne. Sešity 156 a 157. obsahují veselohry: „Přátelé“ od Rosena, „Velkoměšťáci“ od dra. Schweitzera a frašku „Františkové a Františky“ od F. Hamzy. — „Besedy mládeže“. Svazek 152. a 153. Cena 28 kr. —

„Versuch einer leichtfasslichen Gesang-
schule“ für Musik-Anst. u. zum Privatunterrichte,
von V. E. Nejedlý. Cena 60 kr.

„Cecilie“, časopis pro katolickou hudbu posvát-
nou. Redaktor: Ferd. J. Lehner. Roč. 5. číslo 7. K
tomu jako příloha mše pro smíšený kvartet.

„Posel z Budče“ týdeník vychovatelský pro
národní učitelstvo. Rediguje Jos. Král. Ročníku 9.
číslo 28.

„Škola a život“, časopis paedagogický s přílo-
hou „Štěpnice“. Redaktor: prof. Jos. Melichar. Roč.
24. sešit 4.

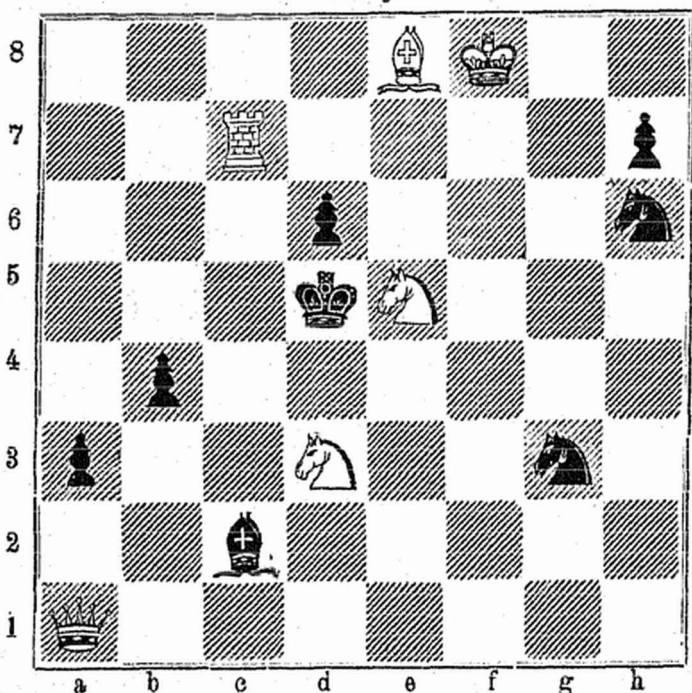
„Orol“. Roč. 9. čís. 6. Obsah: Vít, básně od
Vajanského; Květinářka, od M. Dumného; Ze Sloven-
ska do Italie, od Laskomerského; Na burse (taneční
zábavě), básně od M. Dumného; Samovraždou k ženě,
fraška o 1 jed.; Za svoje přijaté děti, povídka od V.
Györyho; Drobnosti.

Š a c h y.

Pořádá J. Dobruský.

Úloha číslo 540. od J. Dobruského v Praze.

Černý

Bílý

Bílý začíná a dá čtvrtým tahem mat.

Rozluštění úlohy č. 532. od J. Drtiny.

1. D a2—a8 jakk.
2. J b8—d7 jakk.
3. D a8—c8, e8, g8, b7—b8 D≠

Rozlušt. úlohy č. 533. od K. B. Kobra.

1. J e5—c6 V g8—g7:
2. J e4—c3+ K d5—e6
3. J c6—d8≠

1. K d5—e4:
2. V g7—e7+ atd.

1. J h5—g7:
2. J e4—f6+ atd.

1. c7—d6:
2. J e4—c3+ atd.

1. f5—e4:
2. S b5—c4+ atd.

Listárna redakce.

P. *Kv. Květenský*: Neuveřejníme.

P. *V. P. + L. K.*

H. K.: Mýlíte se, máme jich na „skla-
dě“ až příliš mnoho, jen že se nám pro ně místa nedo-
stává; ostatně Vaši časem uveřejníme.

P. *J. Horákoví*: Věc naši nelze vyjednati v li-
stárně; račte nám udati svou adresu; můžeme se do-
rozuměti písemně.

„Světlozor“ vychází každý pátek odpoledne. Předplatné jest: Pro Prahu na celý rok 8 zl., na půl roku 4 zl., na čtvrt roku 2 zl., na měsíc 68 kr. — „Světlozor“ s „Bazarem“: na celý rok 12 zl., na půl roku 6 zl., na čtvrt roku 3 zl., na měsíc 1 zl. 2 kr. — S poštovní zásilkou na „Světlozor“: na celý rok 9 zl. 50 kr., na půl roku 4 zl. 75 kr., na čtvrt roku 2 zl. 38 kr., na měsíc 80 kr. — „Světlozor“ s „Bazarem“: na celý rok 14 zl. 50 kr., na půl roku 7 zl. 25 kr., na čtvrt roku 3 zl. 63 kr., na měsíc 1 zl. 22 kr.

Vydavatel a odpovědný redaktor: Vojtěch Mayerhofer. — Tiskem V. Nagla v Praze.